

# OP-Rahastojen rahastoesite

## 5.12.2019

Tämä rahastoesite on OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimien rahastojen rahastoesite. Rahastoesitettä täydentävät rahastojen yleiset ja rahastokohtaiset säännöt. Kaikista OP-Rahastoyhtiön hallinnoimista rahastoista julkaistaan lisäksi avaintietoesite. Sijoittajaa kehoitetaan tutustumaan ennen sijoituspäätöksen tekemistä tähän rahastoesitteeseen, sijoitusrahaston sääntöihin ja avaintietoesitteeseen.

## Sisällysluettelo

|      |                                                                      |   |                 |                                                                                                  |    |
|------|----------------------------------------------------------------------|---|-----------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1    | Sijoitusrahastotoiminnan yleiskuvaus .....                           | 3 | 12              | Tunnuslukujen laskentaperiaatteet .....                                                          | 9  |
| 2    | OP-Rahastoyhtiö Oy.....                                              | 3 | 12.1            | Tuoton vaihtelevuus tai volatiliiteetti.....                                                     | 9  |
| 3    | Säilytysyhteisöt.....                                                | 4 | 12.2            | Active Share.....                                                                                | 9  |
| 3.1  | Säilytysyhteisön tehtävät ja sijoittajan oikeudet.....               | 4 | 12.3            | Aktiiviriski / Tracking Error, %.....                                                            | 9  |
| 4    | Rahasto-osuuksien merkintä ja lunastus.....                          | 4 | 12.4            | Sharpen luku .....                                                                               | 9  |
| 4.1  | Rahastojen kasvu- ja tuotto-osuudet sekä tuotonmaksu ....            | 4 | 12.5            | Salkun kiertonopeus, % .....                                                                     | 9  |
| 4.2  | Rahasto-osuudet.....                                                 | 4 | 12.6            | Juoksevat kulut, %.....                                                                          | 9  |
| 4.3  | Merkintä- ja lunastuspalkkiot .....                                  | 4 | 12.7            | Rahaston kaupankäyntikulut, % .....                                                              | 9  |
| 4.4  | Merkintöjen ja lunastusten keskeyttäminen .....                      | 5 | 13              | Tiettyjä rahastojen erityispiirteitä.....                                                        | 9  |
| 5    | Rahastoilta perittävät palkkiot.....                                 | 5 | 14              | Vastuullinen sijoittaminen.....                                                                  | 10 |
| 5.1  | Tuottosidonnaiset hallinnointipalkkiot.....                          | 5 | 14.1            | OP-Ilmasto .....                                                                                 | 10 |
| 5.2  | OP Rahastojen maksamat kannustimet .....                             | 5 | 14.2            | OP-Puhdas Vesi .....                                                                             | 10 |
| 6    | Rahasto-osuuksien arvonlaskenta ja arvon julkistaminen....           | 5 | 14.3            | OP-Vähähiilinen Maailma .....                                                                    | 10 |
| 7    | Tietoja rahastosijoitusten verotuksesta.....                         | 5 | 14.4            | OP-Kestävä Maailma .....                                                                         | 10 |
| 7.1  | Miten rahastosijoituksia verotetaan .....                            | 5 | 14.5            | Negatiivinen valinta.....                                                                        | 10 |
| 7.2  | Rahastosijoittaja ja pääomatulovero .....                            | 5 | 14.6            | Positiivinen valinta.....                                                                        | 10 |
| 7.3  | Sijoitusrahastojen tuotto-osuudet .....                              | 5 | 15              | OP-Indeksirahastojen käyttämät indeksit.....                                                     | 10 |
| 7.4  | Sijoitusrahastojen luovutusvoitot ja -tappiot .....                  | 5 | 16              | Indeksitarjoajien vastuurajoituslausekkeet.....                                                  | 11 |
| 7.5  | Verottajalle tehtävät ilmoitukset .....                              | 5 | 17              | Rahastojen käyttämät sijoitusprosessit.....                                                      | 11 |
| 8    | Rahastojen omistajaohjauksen tavoitteet .....                        | 6 | 18              | Taulukot .....                                                                                   | 13 |
| 8.1  | Rahastoyhtiön hallinnoimien rahastojen omistajaohjauspolitiikka..... | 6 | 18.1            | OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimat rahastot.....                                                  | 13 |
| 8.2  | Yhtiökokouksiin osallistuminen ja äänivallan käyttäminen ....        | 6 | 18.2            | Hinnasto .....                                                                                   | 15 |
| 8.3  | Tiedottaminen äänioikeuden käyttämisestä.....                        | 6 | 18.3            | OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimien rahastojen sulautumis-, jakautumis- ja lakkautushistoria..... | 20 |
| 9    | Osuudenomistajat.....                                                | 6 | 18.4            | OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimien rahastojen arvonlaskennan olennaisten virheiden rajat.....    | 23 |
| 9.1  | Rahasto-osuudenomistajien kokous .....                               | 6 | 18.5            | OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimien rahastojen kiertonopeus, active share ja trackning error..... | 25 |
| 10   | Sijoitusrahastojen keskeiset riskit.....                             | 6 | 18.6            | OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimien rahastojen riskiluokat (SRRI) ja sijoittajakohderyhmät.....   | 27 |
| 10.1 | Markkinariskit .....                                                 | 6 | 18.7            | Maksetut tuotto-osuudet.....                                                                     | 28 |
| 10.2 | Likviditeettiriski .....                                             | 8 | Vuosi 2018..... |                                                                                                  | 28 |
| 10.3 | Operatiiviset riskit .....                                           | 8 | 18.8            | OP-rahastojen kokonaisriskin seuranta.....                                                       | 30 |
| 10.4 | Vastapuoliriski.....                                                 | 8 |                 |                                                                                                  |    |
| 11   | Rahastojen kokonaisriskien laskennassa käytetyt menetelmät.....      | 8 |                 |                                                                                                  |    |

## 1 Sijoitusrahastotoiminnan yleiskuvaus

Sijoitusrahastoa hallinnoiva rahastoyhtiö kerää yksityishenkilöiden, yhteisöjen ja säätiöiden rahastoon sijoittamat varat yhteen ja sijoittaa ne useisiin eri arvopapereihin, jotka yhdessä muodostavat sijoitusrahaston. Sijoitusrahasto jakautuu keskenään yhtä suuriin rahasto-osuuksiin, jotka tuottavat yhtäläiset oikeudet rahastossa olevaan omaisuuteen. Sijoitusrahaston omistavat siihen sijoittaneet tahot ja rahastoyhtiön roolina on hallinnoida sijoitusrahastoa.

Sijoitusrahastotoiminta on Suomessa luvanvaraista ja sitä valvoo Finanssivalvonta. OP-Rahastoyhtiö Oy:n sijoitusrahastojen varat sijoitetaan sijoitusrahastolain, viranomaisen määräysten ja rahastojen sääntöjen mukaisesti riskin hajauttamisen periaatetta noudattaen. Rahastosijoittamiseen liittyy riski pääoman arvovaihtelusta. Riskin suuruus riippuu kyseisen rahaston sijoituskohteista ja -politiikasta. Sijoitusrahaston sijoituskohteet ja -politiikka kuvataan Finanssivalvonnan hyväksymien rahaston sääntöjen 2§:ssä (rahastokohtaiset ominaisuudet) ja 5 §:ssä (sijoitusrahaston varojen sijoittaminen) sekä avaintietoesitteessä.

**Korkorahastot** sijoittavat varansa korkoinstrumentteihin, joiden tuotto-odotukset perustuvat korkomarkkinoiden antamiin tuottomahdollisuuksiin. Sijoituskohteet voivat olla esimerkiksi valtion, muiden julkisyhteisöjen ja yritysten liikkeelle laskemia sitoumuksia. Lyhyen ja pitkän koron rahastot eroavat toisistaan erityisesti korkorisikin (ks. kohta "sijoitusrahastojen keskeiset riskit") osalta. Lyhyen koron rahastoissa korkoriski on lähtökohtaisesti hyvin alhainen ja pitkän koron rahastoissa taas useimmiten korkea tai jopa erittäin korkea. Sijoituskohteiden juoksuaika voi sen sijaan molemmissa korkorahastoluokissa olla useampia vuosia, tyypillisesti kuitenkin pitkän koron rahastoissa juoksuaikat ovat yleensä pidempiä.

**Osakerahastot** sijoittavat varansa osakemarkkinoille ja ovat vaihtoehto suorille osakesijoituksille.

**Yhdistelmärahastot** sijoittavat varansa sekä korko- että osakemarkkinoille, jolloin salkunhoitaja voi markkinatilanteen mukaan muuttaa sijoitusten painopistettä osake- ja korkosijoitusten välillä rahaston sääntöjen puitteissa.

**Indeksirahastot** ovat sijoitusrahastoja, jotka sijoittavat rahansa vertailuindeksiin mukaiseen osakekoriin. Indeksirahasto ei ota näkemystä osakevalintoihin, vaan ostaa osakkeita samalla painolla kuin ne ovat indeksissä. Indeksien painot ja siihen kuuluvat osakkeet tarkistetaan muutaman kerran vuodessa.

**Vaihtoehtorahastot** ovat rahastoja, jotka voivat sijoittaa varansa laajasti erilaisiin tuotteisiin. Niiden sijoitustoimintaa ei ole säännelty, sen sijaan laki vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista määrittelee miten toiminta on järjestettävä ja mitä tietoja sen on annettava viranomaisille ja sijoittajille. Suomessa ei-ammattimaisille sijoittajille saa tarjota vaihtoehtorahastoja, jos rahaston hoitajalla on toimilupa sekä rahastosta on laadittu avaintietoesite. Finanssivalvonta ei vahvista vaihtoehtorahastojen sääntöjä. Vaihtoehtorahastoja voivat olla esim. hedge-, kiinteistö-, pääoma-, hyödyke- tai infrastruktuurirahastot.

## 2 OP-Rahastoyhtiö Oy

Sijoitusrahastojen hallinnoinnista vastaa OP-Rahastoyhtiö Oy. Rahastoyhtiöllä on Suomen valtiovarainministeriön 28.10.2008. myöntämä toimilupa (UCITS-toimilupa) sijoitusrahastotoimintaa ja siihen olennaisesti liittyvää toimintaa varten sekä Finanssivalvonnan 5.12.2014 myöntämä vaihtoehtorahastojen hoitajia koskevassa laissa määritelty toimilupa (AIFM-toimilupa) toimia vaihtoehtorahastojen hoitajana.

Rahastoyhtiö toimii omissa nimissään rahastojen puolesta ja käyttää sijoitusrahastoissa olevaan omaisuuteen liittyviä oikeuksia. Rahastoyhtiö kattaa vastuuriskit omista varoistaan.

OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimat sijoitusrahastot ovat Suomessa rekisteröityjä, suomalaisen sijoitusrahastolain mukaisia sijoitusrahastoja. Rahastoyhtiön ja sijoitusrahastojen tilikausi on kalenterivuosi.

### OP-Rahastoyhtiö Oy:n perustiedot

|              |                                            |
|--------------|--------------------------------------------|
| Toiminimi    | OP-Rahastoyhtiö Oy                         |
| Y-tunnus     | 0743962-2                                  |
| Rekisteröity | 14.10.1987                                 |
| Yritysmuoto  | Osakeyhtiö (osakepääoma; 2.242.449,62 EUR) |
| Kotipaikka   | Helsinki                                   |
| Osoite       | Gebhardinaukio 1, 00510 Helsinki           |

|                           |             |
|---------------------------|-------------|
| Toimitusjohtaja           | Juha Takala |
| Toimitusjohtajan varamies |             |

|          |                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Hallitus | Harri Nummela, puheenjohtaja<br>Liiketoimintajohtaja, Pankkitoiminnan henkilö- ja pk-yritysassiakkaat OP<br>Kalle Saariaho<br>Johtaja, Rahastot ja varainhoidon palvelut OP<br>Vesa Vanha-Honko (rahasto-osuuden-omistajien valitsema) hallitusammattilainen |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### Tilintarkastajat

OP-Rahastoyhtiö Oy:n sekä sijoitusrahastojen tilintarkastajina toimivat KHT-yhteisö KPMG Oy Ab,

päävastuullisina tilintarkastajina toimivat Juha-Pekka Mylen, KHT ja Mikko Kylliäinen, KHT\*.

Varatilintarkastajina toimivat Tiia Kataja, KHT ja Fredrik Westerholm, KHT\*.

\*rahasto-osuuden omistajien valitsema

### Rahastoyhtiön käyttämät asiamiehet

Rahastoyhtiöllä on oikeus käyttää sijoitusrahastotoiminnan hoitamisessa ulkopuolisia hallinnointi- ja neuvontapalveluja, kuten esimerkiksi salkunhoito-, kirjanpito- ja IT-palveluja sekä toimeksiantojen vastaanottamispalveluita.

Rahastoyhtiö on ulkoistanut sijoitusrahastojen salkunhoidon salkunhoitoyhteisöille, jotka on mainittu erillisessä liitteessä rahastoesitteen lopussa. Sijoitusrahastojen jakelusta vastaava OP Ryhmän eri yksiköt kuten OP Varainhoito Oy, Osuuspankit sekä OP-Privatet.

OP-Vuokratuotto erikoissijoitusrahaston ja OP Palvelukiinteistöt erikoissijoitusrahaston hallinnointiin liittyviä tehtäviä on ulkoistettu Newsec Oy:lle ja kiinteistöjen arviointiin liittyvät tehtävät on ulkoistettu Newsec Oy:lle sekä Realia Oy:lle. OP-Metsänomistaja erikoissijoitusrahaston hallinnointiin tehtäviä on ulkoistettu Newsec Oy:lle. Metsätilojen hoito on ulkoistettu Metsänhoitoyhdistyksille sekä UPM Oy:lle ja metsätilojen arvonnäyttö on ulkoistettu Otso Oy:lle.

### OP-Rahastoyhtiö Oy:n palkka ja palkkiopolitiikka

OP-Rahastoyhtiön hallitus vahvistaa vuosittain palkitsemisjärjestelmän, joka perustuu OP Ryhmän palkitsemisperiaatteisiin. Palkitsemisjärjestelmä ei kannusta sellaiseen riskinottoon, joka on ristiriidassa rahaston sääntöjen ja riskiprofiilin kanssa taikka on vastoin rahastoyhtiön velvollisuutta toimia rahaston edun mukaisesti. Järjestelmä on muutoin sijoitusrahastolain 4 b luvun mukainen.

Tarkempaa tietoa palkitsemisjärjestelmästä on internetissä osoitteessa op.fi.

### Valvova Viranomainen

OP-Rahastoyhtiö Oy:n ja sijoitusrahastojen toimintaa valvoo Finanssivalvonta, Snellmaninkatu 6, 00101 Helsinki. Tarkempaa tietoa osoitteesta [www.finanssivalvonta.fi](http://www.finanssivalvonta.fi).

### 3 Säilytysyhteisöt

OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoiminen sijoitusrahastojen säilytysyhteisöinä toimivat OP Säilytys Oy sekä Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ.) Helsingin sivukonttori OP-Eurooppa Plus -erikoissijoitusrahaston osalta. OP Säilytys Oy on tehnyt alisäilytys sopimukset Citibank N.A:n ja Allfunds Bank International S.A:n kanssa. Tämän lisäksi eräissä maissa alisäilytys on järjestetty Citibank N.A:n ja Allfunds Bank International S.A:n yhteistyökumppaneiden kautta.

OP Säilytys Oy  
y-tunnus 2771050-4  
Gebhardinaukio 1  
00510 Helsinki

Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ.)  
Helsingin sivukonttori  
y-tunnus 0985469-4  
Eteläesplanadi 16  
00100 Helsinki

Ajantasaiset tiedot säilytysyhteisöistä ja niiden käyttämistä alisäilyttäjästä on pyynnöstä saatavilla rahastoyhtiöstä.

#### 3.1 Säilytysyhteisön tehtävät ja sijoittajan oikeudet

Säilytysyhteisön tehtävänä on varmistaa, että Rahaston ja Rahastoyhtiön toiminnassa noudatetaan lakia, rahastojen sääntöjä ja viranomais määräyksiä sekä hoitaa muut säilytysyhteisölle sijoitusrahastolain ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain mukaan kuuluvat tehtävät. Säilytysyhteisö voi käyttää tarvittaessa yhtä tai useampaa alisäilyttäjää.

Säilytysyhteisö huolehtii parhaan kykynsä mukaisesti, että rahaston varat on erotettu säilytysyhteisön tai sen käyttämän alisäilyttäjän varallisuudesta näiden mahdollisessa maksu-kyttömyystilanteessa. Jollei sijoitusrahastolaissa tai vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa toisin säädetä, säilytysyhteisön on huolimattomuudestaan riippumatta korvattava Rahastolle ja sen sijoittajalle mainitun em. lakien mukaisesti säilytettävänä olleen rahoitusvälineen menettämisestä aiheutunut vahinko. Säilytysyhteisö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka se on tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut Rahastolle lain ja sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisella menettelyllä tai velvollisuuksiensa laiminlyönnillä. Vahinkoa ei kuitenkaan ole korvattava, jos säilytysyhteisö voi osoittaa, että vahinko on aiheutunut sellaisesta ulkopuolisesta epätavallisesta ja ennalta arvaamattomasta seikasta, jota säilytysyhteisö ei ole voinut estää ja jonka seurauksia se ei kaikkea huolellisuutta noudattaen ole voinut välttää. Säilytysyhteisö ei myöskään vastaa muusta syystä aiheutuneesta vahingosta, mikäli se on noudattanut toiminnassaan normaalia huolellisuutta ja jollei soveltuvasta pakottavasta lainsäädännöstä muuta johdu. Säilytysyhteisö ei vastaa missään tapauksessa tai tilanteessa rahastojen hoitajalle, Rahaston sijoittajalle tai muulle taholle aiheutuneesta välillisestä vahingosta.

Säilytysyhteisöt tarjoavat säilytyspalvelua ja säilytysyhteisöpalvelua sekä sisäisille että ulkoisille asiakkailleen. Tämä saattaa aiheuttaa eturistiriitatilanteita säilytysliiketoiminnan ja rahastoliiketoiminnan välille sekä toimintojen asiakkaiden kesken. Alisäilyttäjäillä on asiakkanaan Rahastoyhtiön hallinnoimien rahastojen lisäksi myös muita asiakkaita. Eturistiriitatilanteita voi aiheutua alisäilyttäjän asiakkaiden kesken.

Säilytystoimintaa harjoitetaan erillään rahastotoiminnasta. Säilytystä ja rahastotoimintaa harjoitetaan aina rahastoasiakkaiden edun mukaisesti. Säilytysyhteisö suorittaa säilytys- ja siihen liittyviä valvontatehtäviään rahastoasiakkaiden eduksi erillään rahastoyhtiön rahastoliiketoiminnasta.

Eturistiriitatilanteiden hallitsemiseksi ja välttämiseksi säilytys- ja rahastotoimintojen järjestämisessä on huomioitu rahastotoiminnan ja säilytystoimintojen asianmukainen erillisyyttä. Myös säilytystoiminnon itsenäisyys ja säilytysasiakkaiden varo-

jen tehokas valvonta on otettu huomioon. Lisäksi toiminnoilta edellytetään markkinaehtoisesti toimimista.

### 4 Rahasto-osuuksien merkintä ja lunastus

OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimien sijoitusrahastojen merkintä ja lunastus on mahdollista OP Ryhmän toimipaikoissa sekä verkkopalvelusopimuksen tehneille asiakkaille internetissä osoitteessa op.fi sekä OP 0100 0500 puhelinpalvelun kautta.

Pankkipäivällä tarkoitetaan niitä päiviä, jolloin pankit ovat Suomessa yleisesti avoinna (Pankkipäivä). Päiväkatkolla tarkoitetaan rahastokohtaisissa säännöissä mainittua kellonai-kaa, jonka mukaan määräytyy se, minkä Pankkipäivän arvoon annettu toimeksianto toteutetaan (Päiväkatko).

Rahasto-osuuksien merkintä- ja lunastus toteutetaan rahaston sääntöjen mukaisen Pankkipäivän osuuden arvoon, jos merkintä- tai lunastustoimeksianto on otettu vastaan rahastoyhtiössä ennen rahaston Päiväkatkoa.

Merkintätoimeksiannon toteutuminen edellyttää lisäksi, että merkintätoimeksianto maksetaan merkinnän yhteydessä tai OP-Rahastoyhtiön luvalla viimeistään ennen merkinnän vahvistamista. Jos toimeksianto on vastaanotettu Päiväkatkon jälkeen, se toteutetaan rahaston sääntöjen mukaisesti seuraavaan Pankkipäivän arvoon.

#### 4.1 Rahastojen kasvu- ja tuotto-osuudet sekä tuotonmaksu

OP-rahastoilla voi olla sekä kasvuosuuksia (A-osuudet) että tuotto-osuuksia (B-osuudet). Lisäksi rahastolla voi olla ainoastaan OP-rahastojen merkittävässä olevia X-osuuksia. Rahastoyhtiön varsinainen yhtiökokous päättää B-osuuksien omistajille jaettavasta tuotosta ja sen maksamisesta. Vuotuisena tuotto-osuutena jaetaan vähintään rahaston säännöissä määritelty tuotto-osuus edellisen vuoden viimeisenä pankkipäivänä lasketusta kyseisen osuussarjan tuotto-osuuden arvosta. Tuotto maksetaan rahastoyhtiön pitämään rekisteriin yhtiökokouksen järjestämispäivänä merkityn tuotto-osuuden omistajan ilmoittamalle pankkitilille viimeistään yhden (1) kuukauden kulu- tua Rahastoyhtiön kokouksesta. Tieto yhtiökokouspäivästä on osuudenomistajien saatavilla Rahastoyhtiössä sen aukioloai- koina. Mikäli tuotto-osuuden omistaja ei ole ilmoittanut Rahastoyhtiölle pankkitiliä, jolle tuotto-osuus voidaan maksaa, siirretään tuotto-osuus, jota ei ole nostettu viiden vuoden kuluessa sen ensimmäisestä nostopäivästä lukien, takaisin rahaston omistukseen. Koska A-osuudet ovat kasvuosuuksia, pääomite- taan B-osuuksille jaettavaa tuottoa vastaava osuus A-osuuksille siten, että A-osuuksien suhteellinen osuus rahaston pääomasta kasvaa, eikä A-osuuksien arvo siten muutu B-osuuksien tuotonjaon seurauksena.

Tuotto-osuuksille maksettava tuotto vähennetään tuotto-osuuksille laskettavasta rahaston pääomasta. Tuotto maksetaan tuotto-osuuksien omistajalle, joka on merkitty rahastoyhtiön rahasto-osuusrekisteriin rahastoyhtiön varsinaisen yhtiökokouksen järjestämispäivänä (täsmäytyspäivä). Tuotto maksetaan rahasto-osuudenomistajan pankkitilille yhtiökokouksen määräämänä maksupäivänä, joka on viimeistään 2 viikon kuluttua täsmäytyspäivästä.

#### 4.2 Rahasto-osuudet

Rahastoyhtiön hallitus voi päättää, että rahastossa on hallinnointipalkkioltaan toisista poikkeavia rahasto-osuussarjoja. Rahasto-osuussarjoissa voi olla sekä kasvu- että tuotto-osuuksia. Rahastoyhtiön hallitus päättää rahasto-osuussarjojen minimimerkintämäärät, jotka ilmoitetaan hinnastossa.

#### 4.3 Merkintä- ja lunastuspalkkiot

Mahdollinen merkintäpalkkio veloitetaan asiakkaan rahastolle maksamasta merkintäsummasta ja jäljelle jääneellä osalla merkitään asiakkaan nimiin rahasto-osuuksia.

Mahdollinen lunastuspalkkio peritään asiakkaalta asiakkaan lunastaessa rahasto-osuuksia. Lunastuspalkkio vähennetään lunastettavien rahasto-osuuksien arvosta ja loppusumma hyvitetään asiakkaan ilmoittamalle pankkitilille.

Merkintä- ja lunastuspalkkiot ovat rahastokohtaisia. Rahastokohtaiset merkintä- ja lunastuspalkkiot on ilmoitettu mm. tämän esitteen liitteessä olevassa hinnastossa sekä internetissä osoitteessa op.fi.

#### 4.4 Merkintöjen ja lunastusten keskeyttäminen

Rahastoyhtiö voi erityisestä syystä osuudenomistajien edun sitä vaatiessa keskeyttää väliaikaisesti rahasto-osuuksien merkinnät.

Rahastoyhtiö voi keskeyttää väliaikaisesti rahasto-osuuksien lunastukset, kun olennainen osa Rahaston päämarkkinapainoista on muusta kuin ennalta arvattavasta syystä suljettu, kaupankäyntiä niillä on rajoitettu tai niiltä ei ole saatavissa luotettavaa markkina- tai hintainformaatiota tai kun rahastosuudenomistajien etu sitä muutoin vaatii.

### 5 Rahastoilta perittävät palkkiot

Rahaston hallinnointi- ja mahdolliset säilytyspalkkiot (palkkio % / 365) sisältyvät rahaston pankkipäivittäin laskettavaan arvoon, eikä niitä peritä erikseen asiakkaalta. Palkkioilla kateetaan hallinnointiyhtiölle ja säilytysyhteisölle rahaston hallinnoinnista aiheutuneet kulut. Tietoa rahastokohtaisista hallinnointipalkkioista löytyy mm. tämän esitteen liitteessä olevasta hinnastosta sekä internetistä osoitteesta op.fi.

#### 5.1 Tuottosidonnaiset hallinnointipalkkiot

OP-Latinalainen Amerikka, OP-Eurooppa Plus, OP-Private Korkostrategia (T-osuus), OP-Private Strategia 25 (T-osuus), OP-Private Strategia 50 (T-osuus), OP-Private Strategia 75 (T-osuus), OP-Private Osakestrategia (T-osuus), OP-Private Tavoitetuotto- ja OP-Private Tavoitetuotto Plus -erikoissijoitusrahastoilla on käytössä tuottosidonnainen hallinnointipalkkio. Tuottosidonnainen hallinnointipalkkio on rahastokohtainen ja se määräytyy rahaston sääntöjen mukaisesti. Tietoa tuottosidonnaisen hallinnointipalkkion suuruudesta ja määräytymisperusteista löytyy tämän esitteen liitteessä olevasta hinnastosta, rahaston avaintietoesitteestä ja rahaston säännöistä.

#### 5.2 OP Rahastojen maksamat kannustimet

OP-Rahastojen hallinnointipalkkiosta palautetaan pääsääntöisesti 33% rahaston myyntipaikoille, joita ovat osuuspankit, OP-Private -yksiköt sekä OP Varainhoito Oy. Myyntipaikan myydessä OP-Rahastoja osana vakuutustuotetta OP-Henkivakuutus Oy:lle palautetaan 46% OP-Rahastojen hallinnointipalkkiosta. OP-Henkivakuutus Oy palauttaa edelleen 33% OP-Rahastojen hallinnointipalkkiosta myyntipaikoille

### 6 Rahasto-osuuksien arvonnaskenta ja arvonnaskentamäärä

Rahastoyhtiö laskee rahasto-osuuden arvon kunakin Pankkipäivänä (Arvonnaskentapäivä). Rahaston sijoitukset arvostetaan julkisessa hinnanseurantajärjestelmässä vallitsevaan päätöskurssiin.

Rahasto-osuuksien arvot ilmoitetaan Arvonnaskentapäivää seuraavana Pankkipäivänä viimeistään klo 12.00 Suomen Sijoitustutkimukselle, joka julkistaa tiedon tiedotusvälineille. OP-Vuokratuotto -erikoissijoitusrahaston, OP-Palveluinvestit -erikoissijoitusrahaston, OP-Metsänomistaja -erikoissijoitusrahaston ja OP-Suomi Mikroyhtiöt -erikoissijoitusrahaston arvot julkaistaan neljä kertaa vuodessa. Rahasto-osuuksien arvot ovat saatavissa OP Ryhmän toimipaikoista ja internetistä osoitteesta op.fi. Rahasto-osuuksien arvot julkistetaan myös Suomen Sijoitustutkimus Oy:n internet-sivuilla [www.rahastoraportti.fi](http://www.rahastoraportti.fi). Osuudenomistajan pyynnöstä on osuudenomistajalle näytettävä rahastokohtainen lista OP-sijoitusrahastojen rahasto-osuuksien arvojen julkistamisesta tapahetvistä olennaisista virheistä. Lista on nähtävissä kaikissa myyntipaikoissa ja OP-Rahastoyhtiö Oy:ssä.

### 7 Tietoja rahastosijoitusten verotuksesta

Suomen verolainsäädännön mukaan sijoitusrahastot ovat verovapaita yhteisöjä. Ne eivät maksa tulo- eikä varallisuusveroa.

Rahastoista saatavaa tuottoa verotetaan pääomatuloverotuksen mukaisesti. Yleishyödyllisille yhteisöille rahasto-osuuksien omistus, tuotto-osuudet ja luovutusvoitot ovat verovapaita. Muiden yhteisöjen osalta noudatetaan niitä koskevia verosäännöksiä.

#### 7.1 Miten rahastosijoituksia verotetaan

Yksityshenkilöiden ja kuolinpesien tulot eritellään ansiotuloiksi ja pääomatuloiksi. Ansiotuloja ovat esimerkiksi palkkatulo, eläketulo ja osa yrittäjä- ja maataloustulosta. Ansiotuloja verotetaan progressiivisesti eli tulojen lisääntyessä veroprosentti nousee. Pääomatuloja ovat esimerkiksi osakkeiden ja sijoitusrahastojen myyntivoitot, sijoitusrahastojen tuotto-osuudet, vuokratulot sekä osa yritys- ja maataloustulosta. Pääomatuloja verotetaan 30 prosentin verokannalla. Yli 30.000 euron pääomatuloja verotetaan 34 prosentin verokannalla.

Tiedot perustuvat 1.11.2017 voimassa olleeseen verolainsäädäntöön.

#### 7.2 Rahastosijoittaja ja pääomatulovero

Sijoittajalle sijoitusrahaston maksama tuotto-osuus ja rahasto-osuuden lunastuksen yhteydessä mahdollisesti muodostuva myynti- eli luovutusvoitto ovat pääomatuloa. Tuotto-osuutta maksetaan vain sijoitusrahastojen tuotto-osuuksille. Kasvuosuuksille ei jaeta vuotuista tuotto-osuutta, vaan tuotto lisätään pääomaan. Sijoittajan kasvuosuuksista saama tuotto tulee verotettavaksi vasta myynnin yhteydessä mahdollisesti saatavana myynti- eli luovutusvoittona.

#### 7.3 Sijoitusrahastojen tuotto-osuudet

Sijoitusrahaston jakamasta tuotto-osuudesta rahastoyhtiö toimittaa luonnollisilta henkilöiltä ja kotimaisilta kuolinpesiltä 30 prosentin ennakonpidätyksen.

#### 7.4 Sijoitusrahastojen luovutusvoitot ja -tappiot

Rahasto-osuuden lunastuksen yhteydessä saatu mahdollinen myynti- eli luovutusvoitto lasketaan vähentämällä lunastushinnasta rahasto-osuudesta aikanaan maksettu merkintähinta. Jos rahasto-osuudet lunastetaan hankintahintaa alhaisempaan hintaan, syntyy myynti- eli luovutustappiota. Rahasto-osuuden lunastuksen yhteydessä mahdollisesti syntyneet luovutustappiot voi vähentää verovuoden ja sitä seuraavien viiden vuoden aikana syntyneistä myyntivoitoista. Lisäksi sijoittaja voi vähentää verotuksessa osuuden hankinta- ja myyntikulut eli perityt merkintä- ja lunastuspalkkiot.

Vaihtoehtoisesti sijoittaja voi tehdä luovutusvoiton verotuksessa laskennallisen vähennyksen, jota kutsutaan hankintameno-olettamaksi. Hankintamenona voidaan vähentää 20 prosenttia, jos osuudet on omistettu alle 10 vuotta ja 40 prosenttia, jos osuudet on omistettu vähintään 10 vuotta.

Jos verovuonna yhteenlasketut luovutushinnat ovat enintään 1.000 euroa, luovutusvoitot ovat verovapaita. Jos yhteenlasketut hankintahinnat verovuonna ovat enintään 1.000 euroa, luovutustappiot ovat vähennyskeltottomia. Tämä koskee asiakkaan kaikkia ko. vuoden luovutusvoittoja, ei pelkästään rahastomyyntien tulleita. Jos luovutushinnat tai hankintahinnat ylittävät 1.000 euroa ko. vuonna, verotetaan koko määrä normaalisti.

#### 7.5 Verottajalle tehtävät ilmoitukset

Rahastoyhtiö ilmoittaa verohallinnolle vuosittain tammikuun loppuun mennessä edelliseltä kalenterivuodelta maksamansa tuotto-osuudet ja sijoitusrahasto-osuuksien lunastukset, näiden lunastettujen osuuksien hankintahinnat ja hankinta-ajan kohdat, mahdolliset lunastuksesta ja merkinnästä aiheutuneet kulut sekä osuudenomistajan rahasto-osuuksien määrän.

Sijoittajan on tarkistettava verottajalta saamansa esitetyt veroilmoitus ja ilmoitettava siinä havaitsemansa virheellisuudet ja puutteet. Sijoittajan tulee ilmoittaa esitetyssä veroilmoituksessa saamansa luovutusvoitot ja -tappiot. Lisäksi sijoittajan on säilytettävä sijoituksiin liittyvät tositteet, vaikka niitä ei enää liitetä veroilmoitukseen.

## 8 Rahastojen omistajaohjauksen tavoitteet

Omistajapolitiikan tavoitteena on vaikuttaa positiivisesti rahastojen sijoituskohteiden pitkän aikavälin arvonkehitykseen määrittelemällä (aktiivisen) omistajapolitiikan toteuttamisen keinot ja linjat, sekä ajaa OP:n sijoitusrahastojen osuudenomistajien yhteisiä etuja. Jälkimmäinen tarkoittaa myös sitä, että muiden intressien, kuten esimerkiksi rahastoyhtiön lähipiiriin kuuluvien yhtiöiden etujen, tulee väistyä, mikäli ne poikkeavat osuudenomistajien edusta. Rahastoyhtiön hallitus hyväksyy vuosittain rahastoyhtiön harjoittaman rahastojen omistajaohjauspolitiikan.

### 8.1 Rahastoyhtiön hallinnoimien rahastojen omistajaohjauspolitiikka

OP-Rahastoyhtiön hallitus on valtuuttanut OP-Rahastoyhtiön yhden hallituksen jäsenen päättämään äänioikeuden käyttämisestä yhtiökokouksissa ja antamaan tarvittaessa tarkemmat ohjeet kokouksissa noudatettavasta menettelystä. Äänioikeutta käyttävän hallituksen jäsenen valinta tapahtuu vuosittain osuudenomistajien kokouksen jälkeisessä hallituksen kokouksessa. Äänioikeuden käyttäminen tapahtuu OP-Rahastoyhtiön emoyrityksestä riippumattomasti. Tätä varmistaa erityisesti se, että hallituksen jäsenen päätös on annettava tiedoksi etukäteen osuudenomistajien valitseville hallituksen jäsenille. Toteutusta omistajaohjauspolitiikasta raportoidaan hallitukselle vähintään kerran vuodessa.

Omistajapolitiikan toteuttamisen keinoja ovat yhtiökokousvaikuttaminen osallistumalla yhtiökokouksiin, proxy –äänestäminen toimittamalla äänestysohjeet valittuihin yhtiökokouksiin ilman omaa läsnäoloa, vaikuttaminen yhtiöiden johtoon ja hallitukseen joko yksin tai yhdessä muiden sijoittajien kanssa, sekä tavanomaisten yhtiötapaamisten yhteydessä käytävä keskustelu yhtiöiden edustajien ja sijoituspäätöksiä tekevien salkunhoitajien kesken. Myös odotuksien ja näkemysten esittäminen julkisen keskustelun eri kanavissa on osa omistajapolitiikan toteuttamisen ja viestimisen keinoja.

OP-Rahastoyhtiön toimihenkilöt eivät hakeudu jäseniksi sijoituskohteena olevien yhtiöiden hallituksiin.

OP-Rahastoyhtiön toiminta ainoastaan osuudenomistajien yhteiseksi eduksi varmistetaan ensisijaisesti avoimuuden ja hyvän tiedottamisen avulla. Tämän lisäksi tilintarkastustoiminta sekä Finanssivalvonnan suorittama rahastoyhtiön toiminnan valvonta varmistavat, että sijoitusrahastotoimintaa harjoitetaan vain osuudenomistajien yhteisten etujen mukaisesti.

OP-Rahastoyhtiö huolehtii erityisesti siitä, että myös omistajaohjauksen osalta noudatetaan voimassaolevia sisäpiirinsäntönsä.

### 8.2 Yhtiökokouksiin osallistuminen ja äänivallan käyttäminen

OP-Rahastoyhtiö käyttää tarvittaessa äänioikeutta sen hallinnoimien sijoitusrahastojen sijoituskohteena olevien yhtiöiden yhtiökokouksissa. OP-Rahastoyhtiö harkitsee yhtiökokoukseen osallistumisen ottaen huomioon ensisijaisesti yhtiökokouksen esityslistan sisällön ja OP-Rahastoyhtiön vaikutusmahdollisuudet kyseisessä kokouksessa. OP-Rahastoyhtiö käyttää äänioikeuttaan erityisesti silloin, kun äänestamisellä voidaan perustellusti odottaa olevan myönteinen vaikutus yhtiön hallinnoimien rahastojen omistusten arvonkehitykseen pitkällä aikavälillä.

OP-Rahastoyhtiö osallistuu erityisesti niiden yhtiöiden yhtiökokouksiin, joissa sen hallinnoimilla rahastoilla on merkittäviä ja pitkäaikaisia omistuksia. Osallistuminen tulee kyseeseen erityi-

sesti suomalaisen osakeyhtiöiden yhtiökokouksissa. OP-Rahastoyhtiö käyttää yhtiökokouksissa äänioikeuttaan erityisesti silloin, kun se on osuudenomistajien edun kannalta perusteltua.

### 8.3 Tiedottaminen äänioikeuden käyttämisestä

OP-Rahastoyhtiö julkaisee rahastojen vuosikertomuksissa tiedot siitä, miten äänioikeutta on katsauskaudella käytetty.

## 9 Osuudenomistajat

Rahasto-osuuden omistajat saavat vähintään kerran vuodessa rahastoyhtiöltä raportin rahasto-omistuksistaan, mahdollisista rahasto-osuuksien myynnistä saamistaan myyntivoitoista tai -tappioista sekä osuudenomistajalle mahdollisesti maksettua tuotto-osuuksista. Sijoittajalla on ennen rahasto-osuuden merkintätoimenpidettä oikeus saada maksutta rahaston avaintietoesite, varsinainen rahastoesite, vuosikertomus ja sen jälkeen ilmestynyt puolivuotiskatsaus. Nämä ovat saatavilla OP Ryhmän toimipaikoista ja internetistä osoitteesta op.fi.

### 9.1 Rahasto-osuudenomistajien kokous

Varsinainen rahasto-osuuden omistajien kokous pidetään vuosittain rahastoyhtiön hallituksen määräämänä päivänä huhtikuun loppuun mennessä. Rahasto-osuuden omistajien kokouksen kutsuu koolle rahastoyhtiön hallitus. Saadakseen osallistua kokoukseen, osuudenomistaja on ilmoittauduttava rahastoyhtiölle viimeistään kokouskutsussa mainittuna päivänä.

## 10 Sijoitusrahastojen keskeiset riskit

Sijoitusrahaston varat säilytetään erillään muiden sijoitusrahastojen, rahastoyhtiön ja säilytysyhteisön varoista. Rahastoyhtiön talous on täysin erillään sijoitusrahaston varoista, eikä rahaston varoja voida käyttää rahastoyhtiön tai säilytysyhteisön velkojen katteeksi. Rahasto ei voi mennä konkurssiin, joskin markkinatilanteesta riippuen rahasto-osuuden arvo voi nousta tai laskea. Rahastosijoittamiseen liittyy kuitenkin tiettyjä riskejä, joista sijoittajan on hyvä olla tietoinen. Esimerkiksi rahastojen sijoituspolitiikat voivat muuttua ajan kuluessa tai rahastoja saatetaan fuusioda toisiin rahastoihin, jolloin sijoittajan varoja ei enää hoideta samojen periaatteiden mukaisesti, kuin sijoitusta alun perin tehdessä. Jos sijoituspolitiikan muutos edellyttää muutosta rahastojen sääntöihin, tiedotetaan tästä kutakin osuudenomistajaa erikseen. Samaten rahastofuusioiden yhteydessä tarjotaan osuudenomistajille mahdollisuutta lunastaa omistuksensa rahastossa. Rahaston arvon historiallinen kehitys ei ole tae sen tuotosta tulevaisuudessa. Kuhunkin yksittäiseen sijoitusrahastoon liittyvä riski määräytyy rahaston sijoituskohteiden ja -politiikan perusteella.

### 10.1 Markkinariskit

#### 10.1.1 Aktiiviriski

Aktiiviriski on aktiivisen salkunhoidon tuloksena syntyvä riski suhteessa vertailuindeksiin ja se ilmenee siinä, kuinka voimakkaasti rahaston arvon kehitys heilahtelee suhteessa vertailuindeksiin kehitykseen. Aktiivisella salkunhoidolla eli ottamalla aktiivista näkemystä sijoituskohteiden positiivisesta tai negatiivisesta kehityksestä pyritään saavuttamaan vertailuindeksiä parempi tuotto. Aktiivinen näkemys ilmenee yleensä siten, että rahastosalkun sijoitusten painotukset poikkeavat vertailuindeksistä. Salkunhoitaja ylipainottaa niitä sijoituskohteita, jotka näkemysten mukaan antavat rahastolle paremman tuoton ja alipainottaa vastaavasti heikomman tuotto-odotuksen mukaisia sijoituksia. Aktiiviriskin seurauksena rahaston arvonkehitys voi poiketa vertailuindeksiin arvonkehityksestä niin lyhyellä kuin pitkälläkin aikavälillä. Vastaavasti passiivisella salkunhoidolla tarkoitetaan pysyttämistä vertailuindeksiin mukaisissa sijoituksissa ja sillä pyritään saavuttamaan vertailuindeksiin mukainen tuotto.

Aktiiviriskiä voidaan mitata muun muassa active share ja tracking error –tunnusluvulla. Active share –tunnusluku kertoo, kuinka suurelta osin rahaston sijoitukset eroavat sen vertailuindeksiin sisällöstä. Tracking error puolestaan lasketaan

rahaston ja sen vertailuindeksin toteutuneista tuottoeroista ja se kertoo paljonko rahaston toteutuneet tuotot ovat poikenneet vertailuindeksin tuotoista.

#### 10.1.2 Arvonvaihteluriski

Arvonvaihtelulla, eli volatilititeetilla, tarkoitetaan rahasto-osuuden arvon heilahtelua ylös- tai alaspäin. Kun sijoituksen arvonvaihtelu kasvaa, kasvaa samalla myös sijoituksen voiton tai tappion mahdollisuus.

#### 10.1.3 Kehittyvien markkinoiden riskit

Kehittyville markkinoille tyypillistä ovat ns. perinteisiä kehittyneitä markkinoita (esim. euroalueen arvopaperimarkkinat) suuremmat kurssien vaihtelut. Osa rahaston sijoituskohteena olevista kohdemaista voi olla poliittisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti länsimaita kehittymättömpiä, mikä saattaa aiheuttaa kyseisillä markkinoilla odottamattomia muutoksia. Tiettyjen maiden hallituksilla on suora vaikutusvalta maan talouteen, mikä voi merkitä esimerkiksi valuutan kontrollointia, yhtiöiden kansallistamista tai rajoituksia varojen maastavientiin.

Joissakin näistä maista on käytössä valuutta, joka ei ole vapaasti vaihdettavissa. Tällaisilla markkinoilla voi ilmetä ongelmia likviditeetissä vaihdettaessa paikallista valuuttaa vapaasti vaihdettaviin valuuttoihin. Joillakin rahaston sijoituskohteena olevilla markkinoilla toimivien yritysten tilinpäätöksiä, tilintarkastusta ja raportointia koskevat standardit eivät välttämättä ole perinteisten kehittyneiden markkinoiden vastaavien standardien tasolla. Kyseisten markkinoiden sääntelyssä ja rakenteissa voi tapahtua muutoksia, jotka saattavat heikentää markkinoiden likviditeettiä sekä luoda markkinoille epävarmuutta. Markkinoilla käytettävät järjestelmät saattavat lisäksi olla kehittymättömpiä kuin perinteisillä kehittyneillä markkinoilla.

Mahdollisten ongelmien ilmetessä tiettyjen kohdemarkkinoiden tuomioistuinjärjestelmä ei välttämättä toimi ennakoitavasti. Verotuksen osalta epävarmuutta voi aiheutua verosopimusten soveltamisesta käytäntöön ja siitä, että verotukseen voi tulla muutoksia. Osalla markkinoista sääntely on varsin uutta eikä sitä ole käytännön toiminnassa jouduttu välttämättä soveltamaan, eikä esimerkiksi yritysten vähemmistöosakkaiden oikeuksia ole turvattu vastaavalla tavalla kuin kehittyneillä markkinoilla. Lisäksi tiettyjen markkina-alueiden talouskehitys on voimakkaasti riippuvainen erilaisten raaka-aineiden, öljyn tai energian hinnan kehityksestä. Muutokset raaka-aineiden ja hyödykkeiden hinnoissa voivat vaikuttaa näiden markkina-alueiden yleiseen hintakehitykseen arvopaperimarkkinoilla.

#### 10.1.4 Keskittymäriski

Rahasto voi kohdistaa sijoituksensa suuressa määrin tietyn kohdemaan, alueen, indeksin tai sektorin arvopapereihin, jolloin rahaston sijoituksiin voi kohdistua merkittävää keskittymäriskiä. Keskittymäriski altistaa rahaston tavallista voimakkaammalle sijoitusten arvonvaihtelulle.

#### 10.1.5 Korkoriski

Rahaston sijoitusten arvoon saattaa vaikuttaa korkoriski. Korkoriskillä tarkoitetaan sitä, että rahaston sijoituskohteiden arvo voi muuttua yleisen korkotason noustessa tai laskiessa. Korkotason muutokset vaikuttavat yleensä käänteisesti rahaston arvoon eli korkotason nousulla on negatiivinen vaikutus sijoituskohteiden nykyarvoon ja korkotason laskulla on positiivinen vaikutus sijoituskohteiden nykyarvoon. Alhaisen korkotason aikana riski korkojen nousulle on korkeampi kuin tavallisesti.

Korkoriski on yleisesti sitä suurempi mitä kauempana tulevaisuudessa instrumenttiin liittyvät kassavirrat ovat. Vaihtuvakorkoisten instrumenttien osalta korkoriski määritetään yleensä seuraavaan korontarkistuspäivään asti, jolloin vaihtuvakorkoisten sijoitusten korkoriski on yleensä pienempi kuin vastaavan pituisten kiinteäkorkoisten sijoitusten.

Korkoriskiä mitataan efektiivisellä duraatiolla. Esimerkiksi efektiivinen duraatio 2 tarkoittaa sitä, että korkotason noustessa kerralla yhdellä prosenttiyksiköllä rahaston sijoitusten nykyarvo laskee 2 prosenttia.

#### 10.1.6 Luottoriski

Rahaston sijoitusten arvoon saattaa vaikuttaa luottoriski. Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että rahaston sijoituskohteiden arvo voi muuttua luottoriskilisten noustessa tai laskiessa arvopaperimarkkinoilla. Luottoriskillisellä tarkoitetaan lainan liikkeeseenlaskijan velkasitoumusten riskilisiä suhteissa valtion liikkeeseen laskemiin velkasitoumuksiin. Luottoriskilisen muutokset vaikuttavat yleensä käänteisesti rahaston arvoon eli riskilisten nousulla on negatiivinen vaikutus sijoituskohteiden nykyarvoon ja riskilisten laskulla on positiivinen vaikutus sijoituskohteiden nykyarvoon. Luottoriski voi toteutua myös yksittäisen liikkeeseenlaskijan konkurssina, maksukyvyttömyytenä tai luottojen uudelleenjärjestelyinä.

Kansainväliset luottoluokituslaitokset, kuten S&P ja Moody's antavat instrumenteille luottoluokitusta, jotka pyrkivät kuvaamaan luottoriskitapahtuman, kuten maksukyvyttömyyden tai konkurssin todennäköisyyttä. Heikomman luottoluokituksen saaneiden sijoituskohteiden arvot ovat yleisesti ottaen herempiä reagoimaan talouden yleiseen kehitykseen ja näillä instrumenteilla on myös kriisitilanteissa tyypillisesti heikompi likviditeetti ja suurempi riski arvonvaihtelulle.

#### 10.1.7 Osakemarkkinariski

Osakkeiden hinnat saattavat nousta tai laskea yleisen taloustilanteen tai yksittäistä yhtiötä koskevien muutosten vuoksi. Rahaston arvo voi vaihdella voimakkaasti lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Pitkä sijoitus aika kasvattaa positiivisen tuoton todennäköisyyttä ja pienentää negatiivisen tuoton todennäköisyyttä.

#### 10.1.8 Reaaliomaisuusriski

Reaaliomaisuudella viitataan muun muassa kiinteistö-, metsä- ja infrastruktuurisijoituksiin. Reaaliomaisuus altistuu hieman eri tyypisille riskeille, kuin perinteinen sijoitusvarallisuuteen. Kiinteistöt saattavat jäädä tyhjilleen, niiden arvo saattaa laskea, kiinteistöihin liittyvä lainsäädäntö voi muuttua tai maksuhäiriöt saattavat pienentää kiinteistöistä saatavia vuokratuloja. Vastaavasti metsät ovat alttiita luonnonilmiöille kuten myrskytuhoille, metsäpaloille tai muille luonnonilmiöille. Myös metsänhoidolliset tekijät, muutokset metsäalan sääntelyssä tai muutokset globaalissa puun kysynnässä vaikuttavat metsästä saatavaan tuottoon. Reaaliomaisuudelle tyypillistä on myös huono likviditeetti muuhun sijoitusvarallisuuteen verrattuna.

#### 10.1.9 Tyylliriski

Sijoitustyyllillä tarkoitetaan sitä, että rahasto sijoittaa tietyn tyyliin tai kokosiin yhtiöihin ja siten sijoitusten jakauma voi poiketa tältä osin laajasta osakemarkkinasta. Tällaisia tyyllirahastoja voivat olla esimerkiksi arvo-, kasvu-, osinko- tai pien-yhtiöiden osakkeisiin sijoittavat rahastot. Tyylliriskillä tarkoitetaan sitä, että rahaston sijoitustyyli vaikuttaa rahaston arvonkehitykseen joka voi poiketa merkittävästi yleisestä osakemarkkinoiden arvonkehityksestä.

#### 10.1.10 Valuuttakurssiriski

Rahaston valuuttakurssiriski tarkoittaa sitä, että rahaston muiden kuin euromääräisten sijoitusten arvo vaihtelee valuuttakurssien muutoksista johtuen. Jos rahasto on euromääräinen, mutta sillä on muissa valuutoissa olevia sijoituksia, vaikuttavat valuuttakurssien muutokset sijoituksen arvoon. Valuuttojen muutokset suhteessa euroon vaikuttavat rahaston arvoon siten, että esimerkiksi rahaston USD-määräisten sijoitusten arvo nousee USD:n vahvistuessa euroon nähden ja alenee USD:n heikentyessä euroon nähden.

#### 10.1.11 Velkavipuriski

Velkavivulla tarkoitetaan perinteisesti toimintaa, jossa sijoitusten tuottoja pyritään parantamaan sijoittamalla myös velaksi otettuja varoja. Ne rahastot, jotka voivat sijoitustoiminnassaan hyödyntää velkavipua eli leveraatiota, altistuvat velkavipuriskille. Velanoton lisäksi velkavipua voidaan hyödyntää myös käyttämällä sijoitustoiminnassa johdannaisia. Velkavipu voimistaa rahaston arvovaihtelua, eli hyvissä markkinaolosuhteissa rahaston arvonekehitys on entistä suotuisampaa, mutta toisaalta heikkojen olosuhteiden vallitessa rahaston arvonekehitys on entistä heikompaa.

#### 10.2 Likviditeettiriski

Rahaston likviditeettiriskillä tarkoitetaan tilannetta, jossa rahaston sijoituskohteena olevia arvopapereita ei saada muutettua käteiseksi toivotussa aikataulussa ja/tai kohtuulliseen hintaan. Jos likviditeettiriski on korkea, kaupankäyntiä arvopaperilla tapahtuu harvakseltaan ja kaupankäynnin volyymi on pientä. Jos arvopaperin osto tai myynti toteutetaan tämänkaltaisessa likviditeettitilanteessa, voi rahasto-osuuden arvo laskea, erityisesti jos kaupan koko on suuri. Likviditeettiriski voidaan ymmärtää myös tilanteena, jossa kaupankäynti arvopaperilla ei ole mahdollista esimerkiksi pörssin toimintakatkoksen vuoksi. Likviditeettiriskin realisointuminen saattaa vaikuttaa rahaston hintakehityksen ohella myös rahaston kykyyn tarttua muihin sijoitusmahdollisuuksiin tai se saattaa myös viivästyttää rahastolunastusten toteutusaikatauluun.

Likviditeettiriski kohdistuu erityisesti heikomman luottoluokituksen joukkovelkakirjalainasijoituksiin, pienen markkina-arvon omaavien yritysten osakkeisiin, kehittyvillä markkinoilla liikkeeseenlaskettuihin instrumentteihin, hedge-rahastoihin ja reaaliomaisuuteen, kuten kiinteistöihin ja metsään. Erityisesti reaaliomaisuusrahastojen kohdalla likviditeettiriski on koholla, sillä reaaliomaisuusinstrumenteilla käydään kauppaa melko harvakseltaan. Jos reaaliomaisuusrahastoihin kohdistuu samanaikaisia suuria lunastustoimeksiantoja, on mahdollista, ettei omaisuutta saada myytyä normaaleilla kauppahinnoilla. Äärimmäisessä tapauksessa, osuudenomistajien yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi on mahdollista, että reaaliomaisuusrahasto keskeyttää lunastustoimeksiantojen toteuttamisen.

#### 10.3 Operatiiviset riskit

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riskiä, joka aiheutuu esimerkiksi ulkoisista tekijöistä ja teknologiasta tai henkilöstön, organisaation tai sisäisten prosessien puutteellisesta toiminnasta. Nämä riskit voivat realisoitua esimerkiksi IT-järjestelmien toimintahäiriönä kauppojen selvitys- ja säilytysjärjestelmässä, millä voi olla negatiivista vaikutusta esimerkiksi rahaston sijoituskohteena olevan arvopaperin kaupankäyntiin.

##### 10.3.1 Force Majeure -riskit

Force Majeure -riskeillä tarkoitetaan sopimuksista riippumattomia, ennalta arvaamattomia ja ylivoimaisia seurauksia aiheuttavia tekijöitä, jotka merkitsevät riskiä toiminnan jatkuvuudesta ja joista sopimusosapuolet eivät tyypillisesti ole vastuussa. Force Majeure -riskejä voivat olla esimerkiksi vakavat luonnonkatastrofit, kapinat, lakot ja sotatilat. Force Majeure -riskien realisointuminen saattaa vaikuttaa merkittävästi esimerkiksi rahaston sijoituskohteena olevien arvopapereiden hintoihin tai rahaston mahdollisuuksiin käydä arvopaperikauppaa.

##### 10.3.2 Poliittiset riskit

Rahaston sijoituskohteena oleviin markkinoihin voi sisältyä poliittista riskiä, joka saattaa realisoitua rahaston arvoon vaikuttavana markkinariskinä. Tämän kaltaisena poliittisena riskinä voidaan ymmärtää esimerkiksi sodat sekä yllättävät muutokset rahaston sijoituskohteena olevan markkina-alueen talouspolitiikassa tai poliittisessa ympäristössä, joilla saattaa olla odottamatonta vaikutusta rahaston sijoituskohteena olevien arvopapereiden hintoihin. Rahaston sijoituskohteena oleviin markkinoihin sisältyy poliittista riskiä, joka saattaa reali-

soitua rahastoon vaikuttavana operatiivisena riskinä. Tämän kaltainen poliittinen riski voi ilmetä erilaisina sanktioina, kuten esimerkiksi veroseuraamuksina, valuuttasäännöstelynä ja varojen kotiuttamisen vaikeuttamisena ulkomailta. Näillä tekijöillä saattaa olla vaikutusta rahaston sijoituskohteena olevien arvopaperien hintoihin tai rahastojen lunastusaikatauluihin.

##### 10.3.3 Selvitysriskit

Selvitysriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että arvopaperikaupan vastapuoli ei toimi sovittujen ehtojen mukaisesti, vaikka toinen osapuoli on täyttänyt omat sopimusvelvoitteensa. Selvitysrishti on erityisen suuri mannertenvälisissä arvopaperi- ja valuuttatransaktioissa, sillä kauppojen selvitys tapahtuu mahdollisesti eri aikavyöhykkeillä. Kehittyvien arvopaperimarkkinoiden selvitysrishti on suurempi kuin kehittyneiden arvopaperimarkkinoiden vastaava riski johtuen muun muassa kaupankäyntimenetelmien eroavuuksista ja kehittymättömyydestä.

#### 10.4 Vastapuoliriski

Vastapuoliriskillä tarkoitetaan sitä, että sopimuksen vastapuoli ei kykene suoriutuman sopimuksellisista velvoitteistaan esimerkiksi maksuhäiriön tai konkurssin vuoksi. Rahaston käytössä kauppaa vakioimattomilla johdannaissopimuksilla tai jos rahasto harjoittaa arvopaperilainauksia tai jos rahastolla on arvopapereiden takaisinostosopimuksia, rahasto altistuu vastapuoliriskille. Maksuhäiriön tapahtuessa rahastolla saattaa kestää useita päiviä sopimuksen purkamisessa, jona aikana sijoituskohteiden arvo saattaa alentua huomattavasti ja lisäksi rahaston saama korvaus saattaa olla huomattavan rajoitettu tai pahimmassa tapauksessa korvausta ei saada vastapuolelta lainkaan.

Vastapuoliriskiä pyritään rajoittamaan vakuuksilla. Vastapuolen maksuhäiriön yhteydessä on kuitenkin mahdollista, että saatujen vakuuksien arvo ei riitäkään kattamaan vastapuoliriskiä kokonaisuudessaan. Tällainen on mahdollista, jos esimerkiksi vakuudet on hinnoiteltu väärin, niiden arvo on alentunut tai niiden likviditeetti on heikentynyt.

#### 11 Rahastojen kokonaisriskien laskennassa käytetyt menetelmät

OP-Rahastoyhtiö käyttää rahastojen kokonaisriskin laskennassa Value-at-Risk (VaR) -menetelmää CESR:n ja ESMA:n ohjeiden mukaisesti. VaR-luku kertoo sijoitusten suurimman odotetun tappion tietyllä luottamustasolla ja tietyllä horisontilla, kun markkinaolosuhteet ovat normaalit. Luku ei kerro kuitenkaan mitään odotetun tappion suuruudesta, jos tappio ylittää laskennassa käytetyn luottamustason. VaR-luku ei myöskään välttämättä reagoi, jos rahaston omistuksia on voimakkaasti vivutettu. Tästä syystä VaR-lukua on hyvä täydentää vivutuksesta kertovilla tunnusluvuilla.

OP-Rahastoyhtiö laskee VaR-luvun päivittäin perustuen vuoden historiadataan, 99 prosentin luottamustasoon ja 20 pankipäivän pitoaikaan. Value-at-Risk viitekehys noudattaa, rahastosta riippuen, joko suhteellista tai absoluuttista lähestymistapaa. Lähestymistapa määritellään etukäteen ja on rahastolle pysyvä. Molemmista tapauksissa VaR-luku lasketaan samalla tavalla rahaston kaikista positioista.

##### Absoluuttinen Value-at-Risk -lähestymistapa

Absoluuttinen Value-at-Risk -lähestymistapa tehdään rahastoille, joiden sijoituspolitiikkaa määritellään absoluuttisen tuototavoitteen ja absoluuttisen riskitason kautta. Tunnusluku lasketaan vertaamalla rahaston sijoitusten VaR-lukua rahaston arvoon. Rahaston VaR-luku ei saa olla yli 20 prosenttia rahaston arvosta.

##### Suhteellinen Value-at-Risk -lähestymistapa

Suhteellinen Value-at-Risk-lähestymistapa tehdään rahastoille, joiden sijoituspolitiikka ja riskitaso määritellään yleisesti tunnetun viiteindeksin kautta. Tunnusluku lasketaan vertaamalla rahaston sijoitusten VaR-lukua viitesalkun sijoitusten VaR-

lukuun. Rahaston VaR-luku ei saa olla yli kaksinkertainen suhteessa viitesalkun VaR-lukuun.

Liitteessä X on esitetty kaikkien OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallintoimien rahastojen käyttämä kokonaisriskin laskentatapa, mahdollinen viitesalkku sekä tavoiteltu vivutustaso.

Vivutustaso on laskettu CESR:n ohjeen mukaisesti. Rahastojen vuosikertomuksessa on esitetty lisäksi tarkempia laskelmia, mukaan lukien VaR-limiitin pienin, suurin ja keskimääräinen käyttöaste. Lisäksi vuosikertomuksessa raportoidaan todellinen vivutustaso.

## 12 Tunnuslukujen laskentaperiaatteet

OP-Rahastoyhtiö Oy julkaisee rahastoesitteessä ja vuosikertomuksissa rahastokohtaisia tunnuslukuja Suomen Sijoitusrahastoyhdistyksen suositusten ja valtiovarainministeriön asetuksen 231/2014 mukaisesti. Julkaisut ovat saatavissa op.fi:ssä.

Tunnuslukujen yhtenäinen raportointikäytäntö lisää rahastojen vertailtavuutta. Rahastokohtaiset tunnusluvut raportoidaan vuosikertomuksen ja puolivuositarkastuksen yhteydessä.

OP-Rahastoista raportoidaan seuraavat tunnusluvut: Volatiliteetti, Active Share, Tracking Error, Sharpen luku, Kiertonopeus, Juoksevat kulut sekä rahaston Kaupankäyntikulut.

### 12.1 Tuoton vaihtelevuus tai volatiliteetti

Arvopaperisijoittamiseen liittyy sijoituksen markkina-arvon vaihtelu, joten sijoituksen arvo voi sekä nousta että laskea. Kun arvo vaihtelee, sijoituksen tuottoon liittyy epävarmuutta, jota kutsutaan riskiksi. Riskin suuruutta kuvaa vuotuisen tuoton vaihtelevuus eli volatiliteetti.

Suuri volatiliteetti luku tarkoittaa sitä, että rahasto-osuuden tuoton vaihteluun liittyvä epävarmuus eli riski on todennäköisesti suuri, ja päinvastoin. Rahasto-osuuden volatiliteetti lasketaan vuosikertomuksissa ja muissa katsauksissa.

### 12.2 Active Share

Active share -tunnusluku kertoo, kuinka suurelta osin rahaston salkun sijoitukset eroavat sen vertailuindeksin sisällöstä. Mitä suurempi luku on, sitä enemmän rahaston valitsemat osakkeet ja niiden painotukset poikkeavat vertailuindeksin osakkeista ja painotuksista.

Active Share -luku lasketaan pääsääntöisesti niille osakerahistoille, joilla on vertailuindeksi. Active Share -luku ilmoitetaan prosentteina ja se kuvaa, kuinka suuri osuus rahaston salkun sisällöstä poikkeaa vertailuindeksin jakaumasta. Active Share on aktiivisen salkunhoidon mittari. Mitä suurempi luku, sitä enemmän salkussa olevat osakkeet ja/tai niiden painot poikkeavat indeksin jakaumasta ja sitä aktiivisemmin rahaston sijoitustoimintaa on hoidettu. Tietty rahastot, kuten pohjoismaiset maakohtaiset osake-rahastot, ovat aktiivisesti hallinnoituja, ja niiden sijoitusuniversumi on keskittynyt. Keskittyneisyyden aste rajoittaa yleensä saavutettavissa olevaa Active Share lukua.

### 12.3 Aktiiviriski / Tracking Error, %

Tracking Error puolestaan kertoo, miten paljon rahasto-osuuden tuotto eroaa vertailuindeksistä.

Mikäli salkun sijoitukset poikkeavat kovin paljon vertailuindeksin jakaumasta, kasvaa se mahdollisuus, että myös sijoituksen tuotto on vertailuindeksin tuoton ylä- tai alapuolella. Mikäli taas rahaston Tracking Error on pieni, on todennäköistä, että myös osuuden tuotto seurailee melko tarkasti vertailuindeksiä.

Tracking Error lasketaan rahaston ja sen vertailuindeksin toteutuneista tuottoeroista ja kertoo, kuinka paljon rahaston toteutuneet tuotot ovat poikenneet vertailuindeksin tuotoista.

### 12.4 Sharpen luku

Sharpen luku on rahasto-osuuden tuoton ja riskin mittaamisessa käytetty suhdeluku. Mitä suurempi luku on, sitä paremmin sijoitus on tuottanut suhteessa riskiinsä.

Sharpen luku kuvaa, kuinka paljon enemmän rahasto-osuus on tuottanut verrattuna riskittömään talletukseen. Sharpen mittarin arvo on rahasto-osuuden tuoton ja riskittömän tuoton erotus jaettuna volatilitteetilla.

### 12.5 Salkun kiertonopeus, %

Salkun kiertonopeus ilmaisee arvopapereiden keskimääräisen vaihtuvuuden rahastossa vuoden aikana. Mitä suurempi kiertonopeus on, sitä enemmän rahasto on käynyt kauppaa rahasto-osuuksien merkinnästä ja lunastuksesta aiheutuvan kierron lisäksi. Pieni kiertonopeus indikoi, että rahavirta on pääasiassa ohjannut rahaston kaupankäyntiä. Jos rahaston rahavirta on suurempi kuin arvopapereiden ostojen ja myynnin yhteenlaskettu arvo on kiertonopeus negatiivinen.

Kiertonopeus lasketaan seuraavalla kaavalla =  $(\text{Summa 1} - \text{Summa 2}) / M \times 100$ .

Summa 1 = Arvopapereilla tehdyt ostot ja myynnit yhteensä, summa 2 = rahasto-osuuksilla tehdyt merkinnät ja lunastukset yhteensä. M = päivittäin laskettujen nettovarojen keskimääräinen kokonaisarvo. Kiertonopeus lasketaan enintään yhden vuoden historiasta.

### 12.6 Juoksevat kulut, %

Juoksevat kulut -lukuun sisältyvät tarkastelujakson päättymistä edeltävien 12 kuukauden aikana rahaston varoista todellisuudessa veloitettu hallinnointipalkkio euroina ja muut kulut, jotka vuoden mittaan veloitetaan rahaston arvosta. Luvussa ei kuitenkaan oteta huomioon tuottosidonnaista palkkiota tai kaupankäyntikulua, jotka ilmoitetaan erikseen.

Juoksevat kulut kuvaavat rahastoyhtiön perimien palkkioiden osuutta rahaston arvosta. Juoksevilla kuluilla tarkoitetaan vuotuisiksi muutettua lukua, jossa rahaston varoista perittävät palkkiot lasketaan yhteen. Juoksevat kulut -luku ei sisällä rahaston tuottosidonnaista palkkiota tai kaupankäyntikulua, joiden vaikutus rahaston arvoon on ilmoitettu erikseen.

### 12.7 Rahaston kaupankäyntikulut, %

Rahaston kaupankäyntikulut raportoidaan tarkastelujakson päättymistä edeltävien 12 kuukauden ajalta. Tunnusluku kuvaa, miten rahaston varoista veloitettavat, rahaston kaupankäyntiin liittyvät ja arvopaperinvälittäjille maksettavat palkkiot sekä valuutanvaihdosta aiheutuvat kulut vaikuttavat rahaston arvoon vuositasona. Kaupankäyntikulut ilmoitetaan prosenttilukuna rahaston keskimääräisestä markkina-arvosta tarkastelujakson aikana (viimeiset 12 kuukautta).

Rahaston kaupankäyntikulut lasketaan siten, että rahaston yhteenlasketut kaupankäyntikulut (EUR) mukaan lukien valuutanvaihdosta aiheutuneet kulut tarkastelujakson päättymistä edeltävien 12 kuukauden ajalta jaetaan rahaston keskimääräisellä markkina-arvolla vastaavana ajanjaksona. Korko- tai yhdistelmärahastojen korkosijoitusten osalta kaupankäyntikulua ei ole mahdollista ilmoittaa erikseen, koska korkosijoituksissa kaupankäynti-kulut/ välityspalkkiot sisältyvät kaupankäyntihintoihin.

## 13 Tiettyjä rahastojen erityispiirteitä

Sijoittaminen Kiinan kansantasavallan osakemarkkinoille Kiinaan tehty sijoitukset altistuvat yleisille kehittyvien markkinoiden riskeille (kappale 10.1.3), mutta ne altistuvat myös erityisille Kiinaan kohdistuville riskeille. Kiinan talous on murrosvaiheessa suunnitelmataloudesta kohti markkinavetoisempaa mallia ja sijoitukset Kiinassa ovat herkkiä muutoksille paikallisessa lainsäädännössä. Kiinalaisilla A-osakkeilla voidaan käydä kauppaa joko suoraan kiinalaisissa pörssissä, kuten Shanghain (SSE) tai Shenzhenin (SZSE) pörssissä, tai sitten Hongkongin pörssin (SEHK) välityksellä. Ulkomaiset sijoittajat voivat käydä kauppaa Shanghain tai Shenzhenin pörssissä vain, jos niillä on Kiinan kansantasavallan myöntämä Qualified Foreign Institutional Investor (QFII) lisenssi. Kiinalaisilla osakkeilla voidaan käydä kauppaa myös Stock Connect ohjelman avulla, joka

on vastavuoroinen markkinoillepääsyohjelma (mutual market access program). Stock Connect ohjelman avulla ulkomainen sijoittaja voi käydä kauppaa valikoiduilla arvopapereilla Shanghain tai Shenzhenin pörsseissä Hongkongin pörssin välityksellä.

Kiinalaisilla arvopapereilla kaupankäyntiä on rajoitettu tiukkojen säännösten mukaan ja esimerkiksi kaupankäyntivolyymia sekä osakkeiden pitoaikaa säädelään. Tällä voi olla vaikutusta rahaston kykyyn toteuttaa tehokkaasti sijoitusstrategiaansa ja arvopapereista saatavaan hintaan, erityisesti jos omistuksia pitäisi realisoida nopeasti. QFII-lisenssi saatetaan myös perua tai Stock Connect ohjelman piiristä voidaan poistaa tiettyjä osakkeita. Stock Connect -ohjelman puitteissa hankitut arvopaperit merkitään paikallisiin hallintarekistereihin Hong Kong Securities and Clearing Corporation Limitedin (HKSCC) omistamiksi, vaikkakin tosiasiallinen edunsaaja olisi ulkomainen sijoittaja. Paikallisen säännösten mukaan HKSCC:n tulee pitää Stock Connect osakkeet erillään velkojille jaettavasta yleisestä varallisuudesta, mutta lainsäädäntö on tältä osin vielä paikoin kehittymätöntä, eikä järjestelmää ole testattu käytännössä, joten on olemassa riski että rahasto ei saisi maksuhäiriötilanteessa täysimääräistä korvausta omistuksistaan.

Stock Connect -ohjelma on auki vain niinä päivinä, jolloin sekä Kiinan kansantasavallan että Hong Kongin markkinat ovat auki ja jolloin pankit ovat avoinna näillä markkinoilla vastaavina selvityspäivinä. Niinä päivinä, joina Stock Connect -ohjelman avulla ei voida käydä kauppaa, kohdistuu rahaston omistuksiin arvovaihteluriski.

Stock Connect -ohjelmassa arvopaperit noteerataan offshore renminbeinä (CNH), kun taas Kiinan kansantasavallan pörseissä osakkeet noteerataan onshore renminbeinä (CNY). Stock Connect -ohjelman kautta tehdyssä kaupankäynnissä sijoittaja siis altistuu näiden kahden valuutan väliselle valuuttakurssiriskille.

## 14 Vastuullinen sijoittaminen

Vastuullisten teemarahastojen sijoitustoiminnassa sovelletaan YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden lisäksi myös yksityiskohtaisempia vastuullisuuteen liittyviä painotuksia sekä rajoituksia, joita on kuvattu tarkemmin alla.

### 14.1 OP-Ilmasto

Rahaston varat sijoitetaan yrityksiin, joihin ilmastonmuutoksella ja siihen varautumisella arvioidaan olevan suurimmat positiiviset vaikutukset. Rahaston sijoituskohteena olevat yritykset ovat tyypillisesti liiketoiminnallisesti hyvässä asemassa taistelussa ilmastoon lämpenemistä, sillä ne kehittävät tai toimittavat energiaa säästävää teknologiaa, vaihtoehtoisia energialähteitä, jäte- tai vesihuoltoa sekä kierrätystä tai niillä voi olla erityistä alan tietotaitoa.

### 14.2 OP-Puhdas Vesi

Rahaston varat sijoitetaan yhtiöihin, joiden tuloksesta vähintään 50% syntyy veteen liittyvistä toiminnoista. Tyypillisesti rahaston omistuksista noin 60% - 75% on tämän kaltaisia vahvasti vesitoimialaan liittyviä yrityksiä. Lisäksi rahasto voi sijoittaa yrityksiin, joiden toiminnassa vesitoimiala on pienemmässä roolissa, mutta jotka ovat jollakin veteen liittyvällä kapeamamalla sektorilla markkinajohtajia. Tämän tyypisiin markkinajohtajiin voidaan sijoittaa, jos yrityksen tuloksesta vähintään 10% syntyy veteen liittyvältä sektorilta.

### 14.3 OP-Vähähiilinen Maailma

Rahaston varat sijoitetaan yhtiöihin, joiden hiilijalanjälki on alhaisempi kuin muilla saman sektorin toimijoilla. Sijoituskohteet valitaan maailmanlaajuisesti kehittyneiltä ja kehittyviltä osakemarkkinoilta siten, että kultakin toimialalta valitaan vain hiilijalanjäljeltään ekologisesti toimivien yhtiöiden parhaimmisto. Rahaston sijoituskohteiden arvioitu hiilijalanjälki on noin 50% matalampi kuin tavanomaisessa maailmanlaajuisesti

sijoittavassa osakerahastossa. Päästö- ja fossiilisten polttoaineiden varantojen arvioinnissa käytetään hyväksi MSCI:n hiilidataa.

### 14.4 OP-Kestävä Maailma

OP-Kestävä Maailma -rahastossa käytetään sekä negatiivista että positiivista valintaa. Negatiivinen valinta tarkoittaa sitä, että rahaston sijoituskohteista on rajattu tiettyjä sektoreita ja toimintoja pois alla kuvatun mukaisesti. Poissulkemisen kriteerimme päivittyvät tarvittaessa yleisen toimintaympäristön kehityksen mukana. Positiivisessa valinnassa yritysten toimintatapoja tarkastellaan vastuullisuuden näkökulmasta ja vain yritysten parhaimmisto voi päätyä rahastoon.

### 14.5 Negatiivinen valinta

#### 14.5.1 Terveydelle haitalliset tai riippuvuutta aiheuttavat tuotteet ja palvelut

Rahasto ei sijoita tuotteisiin tai palveluihin, jotka ovat terveydelle haitallisia tai aiheuttavat riippuvuutta. Tähän kategoriaan luettaisiin alkoholin ja tupakan valmistuksen sekä uhkapeliyhtiöt. Emme myöskään sijoita sellaisiin yhtiöihin, joiden liikevaihdosta merkittävä osa tulee tupakan tai alkoholin myynnistä. Mikäli em. tuotteiden osuus myynnistä on vähäinen, kuten tyypillisesti esimerkiksi tavaratalon tapauksessa, sijoittaminen on mahdollista, mikäli yhtiö muutoin täyttää rahaston vaatimukset. Arviot perustuvat salkunhoitajan käytettävissä olevaan tietoon.

#### 14.5.2 Sosiaaliset ja yhteiskunnalliset aiheet

Myös sosiaalisesta ja yhteiskunnan näkökulmasta haitalliset tai kiistanalaiset toimintatavat, tuotteet ja palvelut ovat sellaisia, joihin rahasto ei sijoita. Tähän kategoriaan kuuluvat muiden aseiden kuin urheilu- ja metsästysaseiden valmistus, YK:n Global Compactin vastainen toiminta, kuten lapsityövoima ja korruptio, aikuisviihteen tuotanto, eläinkokeet muihin kuin lääketieteellisiin tarkoituksiin ja aggressiivinen verosuunnittelu. Aggressiivisen verosuunnittelun määritelmä tulee kehittymään kansainvälisten linjausten ja parantuvan raportoinnin ansiosta. Tällä hetkellä kiinnitämme huomiota esimerkiksi tietoomme tulleisiin maakohtaisiin aggressiivisiin järjestelyihin.

#### 14.5.3 Ympäristö

Ympäristösyistä rahasto ei sijoita öljy- tai kaasusektorin yhtiöihin, eikä muutoin ilmastonmuutokseen merkittävästi vaikuttaviin yhtiöihin. Kriteereinä ilmastonmuutokseen vaikuttamisen suhteen käytetään fossiilisten energianlähteiden varantoja, hiilijalanjälkeä ja hiili-intensiteettiä. Rahasto ei myöskään sijoita ydinvoiman tuottajiin.

### 14.6 Positiivinen valinta

Positiivisessa valinnassa jäljelle jääneiden toimialojen yritykset rahastoon voi päätyä ainoastaan sellaiset yritykset, jotka ovat vastuullisuuden tarkastelussa sektorinsa parhaiden joukossa. Vastuullisuustarkastelu muodostuu kolmesta kokonaisuudesta, jotka liittyvät ympäristöön, yhteiskuntaan ja yritysten hallintotapaan. Vastuullisten yritysten valinnassa hyödynämme yhtenä lähteenä MSCI:n keräämää aineistoa, jossa yritysten vastuullisuutta arvioidaan satojen erilaisten mittareiden avulla. Mittarit liittyvät esimerkiksi työnteekijöiden kohteluun, työturvallisuuteen, hankintaketjun vastuullisuuteen, kasvihuonekaasupäästöihin ja saasteisiin, veden käyttöön, tuotteiden hiilijalanjälkeen, biodiversiteettiin, hallituksen kokoonpanoon ja korruptioon.

## 15 OP-Indeksirahastojen käyttämät indeksit

**OP-Aasia Indexi -sijoitusrahaston** jäljiteltävä vertailuindeksi on MSCI Pacific indexi. Indeksien koostumuksen ja sijoituspolitiikan löydät indeksintarjoajan verkkosivulta osoitteesta <http://www.msci.com>.

Rahasto jäljittelee vertailuindeksiään käyttäen osittaisen fyysisen jäljittelyn mallia. Rahasto pyrkii kustannussyistä jäljittelemään indeksiään valitsemansa optimoidun otannan avulla eli kaikkiin indeksin sisältämiin osakkeisiin ei välttämättä sijoiteta. Lisäksi pientä käteisosuutta vastaava määrä indeksiä tehdään synteettisen jäljittelyn mallilla. Osakeindeksifutuurien ja indeksiosuusrahastojen (ETF) käyttö on mahdollista salkunhoidon tehostamiseksi.

Rahaston odotettu, tracking errorilla mitattu aktiiviriski on 0-0,5 %.

Aktiiviriskin suuruuteen vaikuttavat mm. seuraavat asiat: hallinnointipalkkio, tapahtumakulut, kaupankäyntikulut, suuret toimeksiannot, verot, indeksin tasapainotus, epälikvidit osakkeet sekä osinkojen uudelleensijoitus

**OP-Amerikka Indeksi -sijoitusrahaston** vertailuindeksi on MSCI North America indeksi. Indeksien koostumuksen ja sijoituspolitiikan löydät indeksintarjoajan verkkosivulta osoitteesta <http://www.msci.com>.

Rahasto jäljittelee vertailuindeksiään käyttäen osittaisen fyysisen jäljittelyn mallia. Rahasto pyrkii kustannussyistä jäljittelemään indeksiään valitsemansa optimoidun otannan avulla eli kaikkiin indeksin sisältämiin osakkeisiin ei välttämättä sijoiteta. Lisäksi pientä käteisosuutta vastaava määrä indeksiä tehdään synteettisen jäljittelyn mallilla. Osakeindeksifutuurien ja indeksiosuusrahastojen (ETF) käyttö on mahdollista salkunhoidon tehostamiseksi.

Rahaston odotettu, tracking errorilla mitattu aktiiviriski on 0-0,5 %.

Aktiiviriskin suuruuteen vaikuttavat mm. seuraavat asiat: hallinnointipalkkio, tapahtumakulut, kaupankäyntikulut, suuret toimeksiannot, verot, indeksin tasapainotus, epälikvidit osakkeet sekä osinkojen uudelleensijoitus.

**OP-Eurooppa Indeksi -sijoitusrahaston** vertailuindeksi on MSCI Europe indeksi. Indeksien koostumuksen ja sijoituspolitiikan löydät indeksintarjoajan verkkosivulta osoitteesta <http://www.msci.com>.

Rahasto jäljittelee vertailuindeksiään käyttäen osittaisen fyysisen jäljittelyn mallia. Rahasto pyrkii kustannussyistä jäljittelemään indeksiään valitsemansa optimoidun otannan avulla eli kaikkiin indeksin sisältämiin osakkeisiin ei välttämättä sijoiteta. Lisäksi pientä käteisosuutta vastaava määrä indeksiä tehdään synteettisen jäljittelyn mallilla. Osakeindeksifutuurien ja indeksiosuusrahastojen (ETF) käyttö on mahdollista salkunhoidon tehostamiseksi.

Rahaston odotettu, tracking errorilla mitattu aktiiviriski on 0-0,5 %.

Aktiiviriskin suuruuteen vaikuttavat mm. seuraavat asiat: hallinnointipalkkio, tapahtumakulut, kaupankäyntikulut, suuret toimeksiannot, verot, indeksin tasapainotus, epälikvidit osakkeet sekä osinkojen uudelleensijoitus.

**OP-Maailma Indeksi -sijoitusrahaston** vertailuindeksi on MSCI World indeksi. Indeksien koostumuksen ja sijoituspolitiikan löydät indeksintarjoajan verkkosivulta osoitteesta <http://www.msci.com>.

Rahasto jäljittelee vertailuindeksiään käyttäen osittaisen fyysisen jäljittelyn mallia. Rahasto pyrkii kustannussyistä jäljittelemään indeksiään valitsemansa optimoidun otannan avulla eli kaikkiin indeksin sisältämiin osakkeisiin ei välttämättä sijoiteta. Lisäksi pientä käteisosuutta vastaava määrä indeksiä tehdään synteettisen jäljittelyn mallilla. Osakeindeksifutuurien ja indeksiosuusrahastojen (ETF) käyttö on mahdollista salkunhoidon tehostamiseksi.

Rahaston odotettu, tracking errorilla mitattu aktiiviriski on 0-0,5 %.

Aktiiviriskin suuruuteen vaikuttavat mm. seuraavat asiat: hallinnointipalkkio, tapahtumakulut, kaupankäyntikulut, suuret toimeksiannot, verot, indeksin tasapainotus, epälikvidit osakkeet sekä osinkojen uudelleensijoitus.

**OP-Pohjoismaat Indeksi -sijoitusrahaston** vertailuindeksi on MSCI Nordic Countries indeksi. Indeksien koostumuksen ja sijoituspolitiikan löydät indeksintarjoajan verkkosivulta osoitteesta <http://www.msci.com>.

Rahasto jäljittelee vertailuindeksiään käyttäen fyysisen jäljittelyn mallia. Lisäksi pientä käteisosuutta vastaava määrä indeksiä tehdään synteettisen jäljittelyn mallilla. Osakeindeksifutuurien ja indeksiosuusrahastojen (ETF) käyttö on mahdollista salkunhoidon tehostamiseksi.

Rahaston odotettu, tracking errorilla mitattu aktiiviriski on 0-0,5 %.

Aktiiviriskin suuruuteen vaikuttavat mm. seuraavat asiat: hallinnointipalkkio, tapahtumakulut, kaupankäyntikulut, suuret toimeksiannot, verot, indeksin tasapainotus, epälikvidit osakkeet sekä osinkojen uudelleensijoitus.

**OP-Suomi Indeksi -sijoitusrahaston** vertailuindeksi on Nasdaq OMX Helsinki Benchmark Cap indeksi. Indeksien koostumuksen ja sijoituspolitiikan löydät indeksintarjoajan verkkosivulta osoitteesta <http://www.nasdaqomxnordic.com>.

Rahasto jäljittelee vertailuindeksiään käyttäen fyysisen jäljittelyn mallia. Lisäksi pientä käteisosuutta vastaava määrä indeksiä tehdään synteettisen jäljittelyn mallilla. Osakeindeksifutuurien ja indeksiosuusrahastojen (ETF) käyttö on mahdollista salkunhoidon tehostamiseksi.

Rahaston odotettu, tracking errorilla mitattu aktiiviriski on 0-0,5 %.

Aktiiviriskin suuruuteen vaikuttavat mm. seuraavat asiat: hallinnointipalkkio, tapahtumakulut, kaupankäyntikulut, suuret toimeksiannot, verot, indeksin tasapainotus, epälikvidit osakkeet sekä osinkojen uudelleensijoitus.

## 16 Indeksintarjoajien vastuurajoituslausekkeet

MSCI ei osallistu tässä rahastoesitteessä mainittujen sijoitusrahastojen hallinnointiin tai myynninedistämiseen eikä vastaa niistä arvopapereista tai indekseistä, joihin nämä sijoitusrahastot perustuvat. MSCI-indeksit ovat MSCI:n omaisuutta eikä niitä saa jäljitellä tai käyttää muuhun tarkoitukseen ilman MSCI:n lupaa. MSCI ei anna indekseilleen mitään takuita.

## 17 Rahastojen käyttämät sijoitusprosessit

Sijoitusprosessien tavoitteena on lisäarvon tuottaminen suhteellisesti joko rahaston vertailuindeksiin tai rahastoa kuvaavan teeman sijoitusvalikoimaan.

Oheessa on tyypillisiä aktiivisen salkunhoidon yhtiövalintaan liittyviä sijoitusprosesseja. Yksittäisen rahaston sijoituskokonaisuudet voivat muodostua yhdestä tai useammasta toiminnallisuudesta.

- yksittäisiin yhtiöihin kohdistuva määrällinen ja laadullinen analyysi, jossa kartoitetaan toimialojen ja yritysten mahdollisuudet lisäarvon tuottamiseen. Sijoitussalkun kohdevalinnoille on ominaista erinomainen kasvupotentiaali (fundamentaalin käsittelytapa).
- yksittäisiin yhtiöihin kohdistuva perustekijöiden syvälinen analyysi, jossa kartoitetaan yritykset, joiden perustekijät ovat vahvat ja joiden arvostustaso on potentiaaliinsa nähden houkutteleva. Sijoitussalkun kohdennetut valinnat muodostavat suhteellisesti keskittymiä salkun rakenteeseen (fokusoitunut käsittelytapa).
- yksittäisiin yhtiöihin kohdistuva analyysi, jossa kartoitetaan yritykset, joille on ominaista positiivinen tulokasvu, vahva kassavirta ja houkutteleva osingonjakopolitiikka. Sijoitussalkun kohdevalinnoille on ominaista korkea ja hyvin ennustettava osinkotuotto, joka kuvastaa alla olevan liiketoiminnan vakautta (vakaan toiminnan käsittelytapa)

- yksittäisiin yhtiöihin kohdistuva analyysi, jossa kartoitetaan yritykset, joille on ominaista selkeä aliarvostus suhteessa sekä kirja-arvoon että tuloksentekokykyyn. Sijoitussalkun kohdevalinnoille on ominaista vahva rahoitusasema ja hyvät tulevaisuudennäkymät. (arvostuksellinen käsittelytapa).

Perinteisen aktiivisen salkunhoidon yhtiövalintaan liittyvien sijoitusprosessien rinnalla käytetään aktiiviseen analytiikkaan pohjautuvia sijoitusprosesseja. Aktiivisella analytiikalla tarkoitamme suurten tietomäärien (big data) käsittelystä johdettavia sijoitusprosesseja. Suurten tietomäärien käsittelyssä hyödynnetään datan automatisaatiota, systemaattisia käsittelytapoja, kvantitatiivisia ja menetelmäpohjaisia käsittelytapoja. Aktiivisen analytiikan sijoitusprosessissa on tyypillistä suurten tietomasojen käsittely sijoitussalkun halutun tavoitteen muodostamiseksi ja saavuttamiseksi. Suurten tietomäärien analyysissa voidaan yhdistää perinteistä yhtiökohtaista analyysia. Analyysissa voidaan etsiä yhdistäviä tekijöitä sekä luoda menetelmäpohjaisia käsittelytapoja.

## 18 Taulukot

### 18.1 OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimat rahastot

| Yhdistelmärahasto                               | Aloituspäivä | Rahaston säännöt vahvistettu | Salkunhoitoyhteisö |
|-------------------------------------------------|--------------|------------------------------|--------------------|
| OP-Kestävä Maailma -sijoitusrahasto             | 20.9.2016    | 16.9.2019                    | OP Varainhoito Oy  |
| OP-Maltillinen -sijoitusrahasto                 | 8.3.2012     | 16.9.2019                    | OP Varainhoito Oy  |
| OP-Private Strategia 25 -erikoissijoitusrahasto | 12.5.2015    | 18.6.2019                    | OP Varainhoito Oy  |
| OP-Private Strategia 50 -erikoissijoitusrahasto | 12.5.2015    | 18.6.2019                    | OP Varainhoito Oy  |
| OP-Private Strategia 75 -erikoissijoitusrahasto | 12.5.2015    | 18.6.2019                    | OP Varainhoito Oy  |
| OP-Rohkea -sijoitusrahasto                      | 15.2.1989    | 16.9.2019                    | OP Varainhoito Oy  |
| OP-Taktinen salkku -sijoitusrahasto             | 23.4.2001    | 16.9.2019                    | OP Varainhoito Oy  |
| OP-Varovainen -sijoitusrahasto                  | 11.6.2009    | 16.9.2019                    | OP Varainhoito Oy  |

| Osakerahasto                                      |            |           |                               |
|---------------------------------------------------|------------|-----------|-------------------------------|
| OP-Amerikka -sijoitusrahasto                      | 22.3.2017  | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy             |
| OP-Amerikka Arvo -sijoitusrahasto                 | 23.4.2014  | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy             |
| OP-Amerikka Kasvu -sijoitusrahasto                | 30.5.2014  | 16.9.2019 | Wells Fargo Asset Management  |
| OP-Amerikka Pienyhtiöt -sijoitusrahasto           | 8.7.2013   | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy             |
| OP-Eurooppa Nousevat tähdet -sijoitusrahasto      | 5.11.2015  | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy             |
| OP-Eurooppa Osinkoyhtiöt -sijoitusrahasto         | 13.12.2012 | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy             |
| OP-Eurooppa Plus -erikoissijoitusrahasto          | 26.1.2015  | 18.6.2019 | OP Varainhoito Oy             |
| OP-Ilmasto -sijoitusrahasto                       | 7.4.1997   | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy             |
| OP-Intia -sijoitusrahasto                         | 3.5.2004   | 16.9.2019 | JPMorgan Asset Management     |
| OP-Japani -sijoitusrahasto                        | 29.6.2004  | 16.9.2019 | JPMorgan Asset Management     |
| OP-Japanin Tähdet -sijoitusrahasto                | 15.12.2016 | 16.9.2019 | Invesco Asset Management      |
| OP-Kehittyvä Aasia -sijoitusrahasto               | 10.10.2007 | 16.9.2019 | Fidelity Worldwide Investment |
| OP-Kehittyvät Osakemarkkinat -sijoitusrahasto     | 17.11.2009 | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy             |
| OP-Kiina -sijoitusrahasto                         | 10.6.2002  | 16.9.2019 | JPMorgan Asset Management     |
| OP-Kiinteistö -sijoitusrahasto                    | 1.11.2004  | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy             |
| OP-Latinalainen Amerikka -sijoitusrahasto         | 2.9.2008   | 16.9.2019 | BTG Pactual Asset Management  |
| OP-Maailma -sijoitusrahasto                       | 2.6.1997   | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy             |
| OP-Private Osakestrategia -erikoissijoitusrahasto | 12.5.2015  | 18.6.2019 | OP Varainhoito Oy             |
| OP-Puhdas Vesi -sijoitusrahasto                   | 14.11.2012 | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy             |
| OP-Suomi -sijoitusrahasto                         | 6.6.1994   | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy             |
| OP-Suomi Mikroyhtiöt -erikoissijoitusrahasto      | 8.3.2018   | 18.6.2019 | OP Varainhoito Oy             |
| OP-Suomi Pienyhtiöt -sijoitusrahasto              | 28.1.2002  | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy             |
| OP-Vaurastuva Keskiluokka -sijoitusrahasto        | 5.2.2014   | 16.9.2019 | Fidelity Worldwide Investment |
| OP-Venäjä -sijoitusrahasto                        | 16.2.2004  | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy             |
| OP-Vähähiilinen Maailma -sijoitusrahasto          | 22.4.2015  | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy             |

| Indeksirahasto                         | Aloituspäivä | Rahaston säännöt vahvistettu | Salkunhoitoyhteisö |
|----------------------------------------|--------------|------------------------------|--------------------|
| OP-Aasia Indeks -sijoitusrahasto       | 29.9.2011    | 31.10.2019                   | OP Varainhoito Oy  |
| OP-Amerikka Indeks -sijoitusrahasto    | 30.4.2002    | 16.9.2019                    | OP Varainhoito Oy  |
| OP-Eurooppa Indeks -sijoitusrahasto    | 23.4.1999    | 16.9.2019                    | OP Varainhoito Oy  |
| OP-Maailma Indeks -sijoitusrahasto     | 29.9.2017    | 31.10.2019                   | OP Varainhoito Oy  |
| OP-Pohjoismaat Indeks -sijoitusrahasto | 29.9.2011    | 16.9.2019                    | OP Varainhoito Oy  |
| OP-Suomi Indeks -sijoitusrahasto       | 15.6.2018    | 16.9.2019                    | OP Varainhoito Oy  |

| Lyhyen koron rahasto            |           |           |                   |
|---------------------------------|-----------|-----------|-------------------|
| OP-Euro -sijoitusrahasto        | 26.4.1996 | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy |
| OP-Korkotuotto -sijoitusrahasto | 16.9.2002 | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy |

| Pitkän koron rahasto                                           |            |           |                           |
|----------------------------------------------------------------|------------|-----------|---------------------------|
| OP-EMD Hard Currency Corporate IG -sijoitusrahasto             | 20.4.2012  | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy         |
| OP-EMD Hard Currency Sovereign -sijoitusrahasto                | 15.2.2005  | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy         |
| OP-EMD Local Currency -erikoissijoitusrahasto -sijoitusrahasto | 7.1.2010   | 18.6.2019 | Investec Asset Management |
| OP-High Yield -sijoitusrahasto                                 | 1.11.2004  | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy         |
| OP-High Yield Amerikka - sijoitusrahasto                       | 24.1.2018  | 16.9.2019 | Post Advisory Group       |
| OP-Korkosalkku -sijoitusrahasto                                | 8.11.1995  | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy         |
| OP-Obligaatio Prima -sijoitusrahasto                           | 1.11.1999  | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy         |
| OP-Obligaatio Tuotto -sijoitusrahasto                          | 1.12.2010  | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy         |
| OP-Private Korkostrategia -erikoissijoitusrahasto              | 12.5.2015  | 18.6.2019 | OP Varainhoito Oy         |
| OP-Reaalikorko -sijoitusrahasto                                | 10.10.2006 | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy         |
| OP-Yrityslaina -sijoitusrahasto                                | 11.12.2000 | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy         |
| OP-Yrityslaina Amerikka -sijoitusrahasto                       | 16.6.2015  | 16.9.2019 | OP Varainhoito Oy         |

| Vaihtoehtoiset                                        |            |           |                          |
|-------------------------------------------------------|------------|-----------|--------------------------|
| OP-Metsänomistaja -erikoissijoitusrahasto             | 8.12.2014  | 16.9.2019 | OP Kiinteistösijoitus Oy |
| OP-Palvelukiinteistöt -erikoissijoitusrahasto         | 1.11.2017  | 18.6.2019 | OP Kiinteistösijoitus Oy |
| OP-Private Tavoitetuotto -erikoissijoitusrahasto      | 14.12.2015 | 18.6.2019 | OP Varainhoito Oy        |
| OP-Private Tavoitetuotto Plus -erikoissijoitusrahasto | 14.12.2015 | 18.6.2019 | OP Varainhoito Oy        |
| OP-Vuokratuotto -erikoissijoitusrahasto               | 25.4.2013  | 18.6.2019 | OP Kiinteistösijoitus Oy |
| R2 Crystal -erikoissijoitusrahasto                    | 29.3.2018  | 18.6.2019 | OP Varainhoito Oy        |

## 18.2 Hinnasto

Tässä liitteessä kerrotaan OP-Rahastoihin liittyvät kulut ja palkkiot, jotka vaikuttavat sijoitusten tuottoon. Tietojen perusteella sijoittaja saa kattavat ja läpinäkyvät tiedot sopimukseen sisältyvien sijoitustuotteiden kulurakenteesta ja voi tehdä sijoituspäätöksensä tähän tietoon perustuen.

Rahastojen kulut muodostuvat merkinnästä ja lunastuksesta perityistä kuluista ja hallinnointipalkkiosta, joka voi olla kiinteä tai tuottosidonnainen. Rahaston avaintietoesitteessä puhutaan juoksevista kuluista, johon lasketaan kiinteän hallinnointipalkkion lisäksi kaikki rahaston sijoituskohteisiin liittyvät kulut pois lukien rahaston kaupankäyntikulut. Kulut on ilmoitettu rahastoittain kyseisen rahaston avaintietoesitteessä (KIID) ja vuosikertomuksessa.

Asiakkaalta suoraan peritään merkintä- ja lunastuspalkkiot, kaikki muut edellä mainitut kulut peritään rahaston varoista. OP Rahastoyhtiö maksaa OP Ryhmän toimipaikalle myyntipalkkiota 33% vuotuisesta hallinnointipalkkiosta niin kauan kuin pääoma on sijoitettuna rahastoon.

| Rahasto                                            | Merkintä-palkkio | Lunastus-palkkio | Hallinnointipalkkio | Tuottosidonnainen hallinnointipalkkio | Juoksevat kulut (sis. hallinnointipalkkion) | Kaupankäyntikulut | Lisätietoa                                                                                                                                                                                                         |
|----------------------------------------------------|------------------|------------------|---------------------|---------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| OP-Aasia Indeksi -sijoitusrahasto                  | 0,06 %           | 0,06 %           | 0,39 %              | ei                                    | 0,41 %                                      | 0,02 %            | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen. Merkintä- ja lunastuspalkkiot ovat rahastolle hyvitetäviä palkkioita. Palkkio peritään toimeksiannon yhteydessä ja hyvitetään kokonaisuudessaan rahastolle.                   |
| OP-Aasia Indeksi II -sijoitusrahasto               | 0,06 %           | 0,06 %           | 0,20 %              | ei                                    | 0,22 %                                      | 0,02 %            | Merkintä- ja lunastuspalkkiot ovat rahastolle hyvitetäviä palkkioita. Palkkio peritään toimeksiannon yhteydessä ja hyvitetään kokonaisuudessaan rahastolle. Minimisijoitus 100.000 €. Rahasto ei kerrytä bonuksia. |
| OP-Amerikka -sijoitusrahasto                       | 1,00 %           | 1,00 %           | 1,40 %              | ei                                    | 1,46 %                                      | 0,12 %            | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                               |
| OP-Amerikka Arvo -sijoitusrahasto                  | 1,00 %           | 1,00 %           | 1,80 %              | ei                                    | 1,80 %                                      | 0,04 %            | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                               |
| OP-Amerikka Indeksi -sijoitusrahasto               | 0,06 %           | 0,06 %           | 0,39 %              | ei                                    | 0,39 %                                      | 0,02 %            | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen. Merkintä- ja lunastuspalkkiot ovat rahastolle hyvitetäviä palkkioita. Palkkio peritään toimeksiannon yhteydessä ja hyvitetään kokonaisuudessaan rahastolle.                   |
| OP-Amerikka Indeksi II -sijoitusrahasto            | 0,06 %           | 0,06 %           | 0,20 %              | ei                                    | 0,20 %                                      | 0,02 %            | Merkintä- ja lunastuspalkkiot ovat rahastolle hyvitetäviä palkkioita. Palkkio peritään toimeksiannon yhteydessä ja hyvitetään kokonaisuudessaan rahastolle. Minimisijoitus 100.000 €. Rahasto ei kerrytä bonuksia. |
| OP-Amerikka Kasvu -sijoitusrahasto                 | 1,00 %           | 1,00 %           | 1,80 %              | ei                                    | 1,80 %                                      | 0,03 %            | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                               |
| OP-Amerikka Pienyhtiöt -sijoitusrahasto            | 1,00 %           | 1,00 %           | 1,90 %              | ei                                    | 1,96 %                                      | 0,15 %            | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                               |
| OP-EMD Hard Currency Corporate IG -sijoitusrahasto | 1,00 %           | 1,00 %           | 1,20 %              | ei                                    | 1,23 %                                      | 0,00 %            | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                               |
| OP-EMD Hard Currency Sovereign -sijoitusrahasto    | 0,75 %           | 0,75 %           | 1,05 %              | ei                                    | 1,08 %                                      | 0,00 %            | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                               |
| OP-EMD Local Currency -erikoissijoitusrahasto      | 0,50 %           | 0,50 %           | 0,30 %              | ei                                    | 1,19 %                                      | 0,00 %            | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen. Lisäksi rahasto maksaa sijoituskohteena olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot.                                                                |
| OP-Euro -sijoitusrahasto                           | 0,00 %           | 0,00 %           | 0,08 %              | ei                                    | 0,09 %                                      | 0,00 %            | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                               |
| OP-Euro II -sijoitusrahasto                        | 0,00 %           | 0,00 %           | 0,05 %              | ei                                    | 0,06 %                                      | 0,00 %            | Rahasto ei kerrytä bonuksia.                                                                                                                                                                                       |
| OP-Eurooppa Indeksi -sijoitusrahasto               | 0,15 %           | 0,15 %           | 0,39 %              | ei                                    | 0,39 %                                      | 0,05 %            | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen. Merkintä- ja lunastuspalkkiot ovat rahastolle hyvitetäviä palkkioita. Palkkio peritään toimeksiannon yhteydessä ja hyvitetään kokonaisuudessaan rahastolle.                   |

| Rahasto                                          | Merkintä-<br>palkkio | Lunastus-<br>palkkio | Hallin-<br>nointi-<br>palkkio | Tuottosi-<br>donna-<br>nen<br>hallinnoi-<br>tipalkkio | Juoksevat<br>kulut<br>(sis. hal-<br>linnointi-<br>palkkion) | Kauppa-<br>käynti-<br>kulut | Lisätietoa                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------|----------------------|----------------------|-------------------------------|-------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|-----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| OP-Eurooppa Indeksi II<br>-sijoitusrahasto       | 0,15 %               | 0,15 %               | 0,20 %                        | ei                                                    | 0,20 %                                                      | 0,05 %                      | Merkintä- ja lunastuspalkkio ovat rahastolle hyvitetäviä palkkioita. Palkkio peritään toimeksiannon yhteydessä ja hyvitetään kokonaisuudessaan rahastolle.<br>Minimisijoitus 100.000 €. Rahasto ei kerrytä bonuksia. |
| OP-Eurooppa Nousevat Tähdet<br>-sijoitusrahasto  | 1,00 %               | 1,00 %               | 1,80 %                        | ei                                                    | 1,86 %                                                      | 0,16 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                 |
| OP-Eurooppa Osinkoyhtiöt<br>-sijoitusrahasto     | 1,00 %               | 1,00 %               | 1,80 %                        | ei                                                    | 1,86 %                                                      | 0,10 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                 |
| OP-Eurooppa Plus<br>-erikoissijoitusrahasto      | 1,00 %               | 1,00 %               | 1,20 %                        | 25 %                                                  | 1,31 %                                                      | 0,12 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen                                                                                                                                                                                  |
| OP-High Yield -sijoitusrahasto                   | 0,50 %               | 0,50 %               | 0,80 %                        | ei                                                    | 0,83 %                                                      | 0,00 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen                                                                                                                                                                                  |
| OP-High Yield Amerikka<br>-sijoitusrahasto       | 0,50 %               | 0,50 %               | 0,80 %                        | ei                                                    | 0,80 %                                                      | 0,00 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen                                                                                                                                                                                  |
| OP-Ilmasto -sijoitusrahasto                      | 1,00 %               | 1,00 %               | 1,80 %                        | ei                                                    | 1,86 %                                                      | 0,11 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                 |
| OP-Intia -sijoitusrahasto                        | 1,00 %               | 1,00 %               | 2,20 %                        | ei                                                    | 2,40 %                                                      | 0,00 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                 |
| OP-Japani -sijoitusrahasto                       | 1,00 %               | 1,00 %               | 1,95 %                        | ei                                                    | 1,95 %                                                      | 0,03 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                 |
| OP-Japanin Tähdet -sijoitusrahasto               | 1,00 %               | 1,00 %               | 1,60 %                        | ei                                                    | 1,60 %                                                      | 0,04 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen                                                                                                                                                                                  |
| OP-Kehittyvä Aasia -sijoitusrahasto              | 1,00 %               | 1,00 %               | 2,50 %                        | ei                                                    | 2,50 %                                                      | 0,06 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                 |
| OP-Kehittyvät Osakemarkkinat<br>-sijoitusrahasto | 1,00 %               | 1,00 %               | 1,60 %                        | ei                                                    | 2,15 %                                                      | 0,04 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen. Lisäksi rahasto maksaa sijoituskoh-teenä olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot                                                                  |
| OP-Kestävä Maailma<br>-sijoitusrahasto           | 0,00 %               | 0,50 %               | 1,25 %                        | ei                                                    | 1,28 %                                                      | 0,04 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen                                                                                                                                                                                  |
| OP-Kiina -sijoitusrahasto                        | 1,00 %               | 1,00 %               | 2,50 %                        | ei                                                    | 2,50 %                                                      | 0,20 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen                                                                                                                                                                                  |
| OP-Kiinteistö -sijoitusrahasto                   | 1,00 %               | 1,00 %               | 1,80 %                        | ei                                                    | 1,86 %                                                      | 0,11 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                 |
| OP-Korkosalkku -sijoitusrahasto                  | 0,00 %               | 0,50 %               | 0,60 %                        | ei                                                    | 0,61 %                                                      | 0,01 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen                                                                                                                                                                                  |
| OP-Korkotuotto -sijoitusrahasto                  | 0,00 %               | 0,00 %               | 0,40 %                        | ei                                                    | 0,41 %                                                      | 0,00 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                 |
| OP-Korkotuotto II -sijoitusrahasto               | 0,00 %               | 0,00 %               | 0,15 %                        | ei                                                    | 0,16 %                                                      | 0,00 %                      | Rahasto ei kerrytä bonuksia.                                                                                                                                                                                         |
| OP-Latinalainen Amerikka<br>-sijoitusrahasto     | 1,00 %               | 1,00 %               | 2,20 %                        | 15 %                                                  | 2,20 %                                                      | 0,17 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                 |
| OP-Maailma -sijoitusrahasto                      | 1,00 %               | 1,00 %               | 1,60 %                        | ei                                                    | 1,84 %                                                      | 0,11 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen. Lisäksi rahasto maksaa sijoituskoh-teenä olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot.                                                                 |
| OP-Maailma II -sijoitusrahasto                   | 1,00 %               | 1,00 %               | 1,00 %                        | ei                                                    | 1,24 %                                                      | 0,11 %                      | Rahasto ei kerrytä bonuksia. Lisäksi rahasto maksaa sijoitus-koh-teenä olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot                                                                         |
| OP-Maailma Indeksi -sijoitusrahasto              | 0,06 %               | 0,06 %               | 0,39 %                        | ei                                                    | 0,56 %                                                      | 0,05 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen. Merkintä- ja lunastuspalkkio ovat rahastolle hyvitetäviä palkkioita. Palkkio peritään toimeksiannon yhteydessä ja hyvitetään kokonaisuudessaan rahastolle.                      |
| OP-Maailma Indeksi II<br>-sijoitusrahasto        | 0,06 %               | 0,06 %               | 0,20 %                        | ei                                                    | 0,37 %                                                      | 0,05 %                      | Rahasto ei kerrytä bonuksia. Merkintä- ja lunastuspalkkio ovat rahastolle hyvitetäviä palkkioita. Palkkio peritään toimeksiannon yhteydessä ja hyvitetään kokonaisuudessaan rahastolle                               |
| OP-Maltillinen -sijoitusrahasto                  | 0,00 %               | 0,50 %               | 1,25 %                        | ei                                                    | 1,35 %                                                      | 0,05 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen                                                                                                                                                                                  |

| Rahasto                                              | Merkintä-palkkio | Lunastus-palkkio | Hallin-nointi-palkkio | Tuottosi-donnainen hallinnoin-tipalkkio | Juoksevat kulut (sis. hal-linnointi-palkkion) | Kauppa-käynti-kulut | Lisätietoa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------|------------------|------------------|-----------------------|-----------------------------------------|-----------------------------------------------|---------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| OP-Metsänomistaja -erikoissijoitusrahasto            | 4,00 %           | porrastettu      | 1,50 %                | ei                                      | 2,14 %                                        | 0,84 %              | Merkintäpalkkio on rahastolle hyvi-tettäviä palkkio. Palkkio peritään toi-meksiannon yhteydessä ja hyvitetään kokonaisuudessaan rahastolle. Lunastuspalkkio on 5% alle 3:n vuo-den sijoituksille. Lunastuspalkkio on 3% yli 3:n vuoden, mutta alle 6:n vuoden sijoituksille. Lunastuspalkkio on 1% yli kuuden vuoden sijoituksille. Palkkio maksetaan rahastolle                                |
| OP-Metsänomistaja II -erikoissijoitusrahasto         | 4,00 %           | porrastettu      | 1,20 %                | ei                                      | 1,84 %                                        | 0,84 %              | Merkintäpalkkio on rahastolle hyvi-tettäviä palkkio. Palkkio peritään toi-meksiannon yhteydessä ja hyvitetään kokonaisuudessaan rahastolle. Lunastuspalkkio on 5% alle 3:n vuo-den sijoituksille. Lunastuspalkkio on 3% yli 3:n vuoden, mutta alle 6:n vuoden sijoituksille. Lunastuspalkkio on 1% yli kuuden vuoden sijoituksille. Palkkio maksetaan rahastolle. Minimisijoitus 1.000.000 €.   |
| OP-Obligaatio Prima -sijoitusrahasto                 | 0,00 %           | 0,25 %           | 0,40 %                | ei                                      | 0,43 %                                        | 0,00 %              | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| OP-Obligaatio Tuotto -sijoitusrahasto                | 0,00 %           | 0,25 %           | 0,55 %                | ei                                      | 0,58 %                                        | 0,00 %              | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| OP-Palvelukiinteistöt -erikoissijoitusrahasto        | 2,00 %           | porrastettu      | 1,90 %                | ei                                      | 2,37 %                                        | 1,28 %              | Merkintäpalkkio on rahastolle hyvi-tettäviä palkkio. Palkkio peritään toi-meksiannon yhteydessä ja hyvitetään kokonaisuudessaan rahastolle. Lunastuspalkkio on 5 % alle 2:n vuoden sijoituksille. Lunastuspalkkio on 3 % yli 2:n vuoden, mutta alle 4:n vuoden sijoituksille. Lunastuspalkkio on 1 % yli neljän vuoden sijoituksille. Palkkio maksetaan rahastolle.                             |
| OP-Palvelukiinteistöt II -erikoissijoitusrahasto     | 2,00 %           | porrastettu      | 1,20 %                | ei                                      | 1,67 %                                        | 1,28 %              | Merkintäpalkkio on rahastolle hyvi-tettäviä palkkio. Palkkio peritään toi-meksiannon yhteydessä ja hyvitetään kokonaisuudessaan rahastolle. Lunastuspalkkio on 5 % alle 2:n vuoden sijoituksille. Lunastuspalkkio on 3 % yli 2:n vuoden, mutta alle 4:n vuoden sijoituksille. Lunastuspalkkio on 1 % yli neljän vuoden sijoituksille. Palkkio maksetaan rahastolle. Minimisijoitus 1.000.000 €. |
| OP-Pohjoismaat Indeks -sijoitusrahasto               | 0,10 %           | 0,10 %           | 0,39 %                | ei                                      | 0,39 %                                        | 0,02 %              | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen<br>Merkintä- ja lunastuspalkkio ovat rahastolle hyvitetäviä palkkioita. Palkkio peritään toimeksiannon yhteydessä ja hyvitetään kokonaisuudes-saan rahastolle                                                                                                                                                                                               |
| OP-Pohjoismaat Indeks II -sijoitusrahasto            | 0,10 %           | 0,10 %           | 0,20 %                | ei                                      | 0,20 %                                        | 0,02 %              | Rahasto ei kerrytä bonuksia.<br>Merkintä- ja lunastuspalkkio ovat rahastolle hyvitetäviä palkkioita. Palkkio peritään toimeksiannon yhteydessä ja hyvitetään kokonaisuudes-saan rahastolle                                                                                                                                                                                                      |
| OP-Private Korkostrategia A -erikoissijoitusrahasto  | 0,00 %           | 0,50 %           | 0,4%                  | ei                                      | 0,96 %                                        | 0,02 %              | Lisäksi rahasto maksaa sijoituskoh-teena olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Minimisijoitus 1.000.000 €.                                                                                                                                                                                                                                                     |
| OP-Private Korkostrategia II -erikoissijoitusrahasto | 0,00 %           | 0,50 %           | 0 %                   | ei                                      | 0,56 %                                        | 0,02 %              | Rahasto ei kerrytä bonuksia.<br>Lisäksi rahasto maksaa sijoituskoh-teena olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Minimisijoitus 5.000.000                                                                                                                                                                                                                        |

| Rahasto                                                  | Merkintä-<br>palkkio | Lunastus-<br>palkkio | Hallin-<br>nointi-<br>palkkio | Tuottosi-<br>donna-<br>nen<br>hallinnoi-<br>tipalkkio | Juoksevat<br>kulut<br>(sis. hal-<br>linnointi-<br>palkkion) | Kauppa-<br>käynti-<br>kulut | Lisätietoa                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------|----------------------|----------------------|-------------------------------|-------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|-----------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| OP-Private Korkostrategia T<br>-erikoissijoitusrahasto   | 0,00 %               | 0,50 %               | 0 %                           | 8 %                                                   | 0,56 %                                                      | 0,02 %                      | Lisäksi rahasto maksaa sijoituskohteena olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Minimisijoitus 1.000.000 €.                              |
| OP-Private Osakestrategia A<br>-erikoissijoitusrahasto   | 0,00 %               | 0,50 %               | 0,4%                          | ei                                                    | 1,27 %                                                      | 0,07 %                      | Lisäksi rahasto maksaa sijoituskohteena olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Minimisijoitus 1.000.000 €.                              |
| OP-Private Osakestrategia II<br>-erikoissijoitusrahasto  | 0,00 %               | 0,50 %               | 0 %                           | ei                                                    | 0,87 %                                                      | 0,07 %                      | Rahasto ei kerrytä bonuksia. Lisäksi rahasto maksaa sijoituskohteena olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Minimisijoitus 5.000.000 €. |
| OP-Private Osakestrategia T<br>-erikoissijoitusrahasto   | 0,00 %               | 0,50 %               | 0 %                           | 8 %                                                   | 0,87 %                                                      | 0,07 %                      | Lisäksi rahasto maksaa sijoituskohteena olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Minimisijoitus 1.000.000 €.                              |
| OP-Private Strategia 25 A<br>-erikoissijoitusrahasto     | 0,00 %               | 0,50 %               | 0,4%                          | ei                                                    | 1,14 %                                                      | 0,04 %                      | Lisäksi rahasto maksaa sijoituskohteena olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Minimisijoitus 1.000.000 €.                              |
| OP-Private Strategia 25 II<br>-erikoissijoitusrahasto    | 0,00 %               | 0,50 %               | 0%                            | ei                                                    | 0,74 %                                                      | 0,04 %                      | Rahasto ei kerrytä bonuksia. Lisäksi rahasto maksaa sijoituskohteena olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Minimisijoitus 5.000.000 €. |
| OP-Private Strategia 25 T<br>-erikoissijoitusrahasto     | 0,00 %               | 0,50 %               | 0 %                           | 8 %                                                   | 0,74 %                                                      | 0,04 %                      | Lisäksi rahasto maksaa sijoituskohteena olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Minimisijoitus 1.000.000 €.                              |
| OP-Private Strategia 50 A<br>-erikoissijoitusrahasto     | 0,00 %               | 0,50 %               | 0,4%                          | ei                                                    | 1,20 %                                                      | 0,05 %                      | Lisäksi rahasto maksaa sijoituskohteena olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Minimisijoitus 1.000.000 €.                              |
| OP-Private Strategia 50 II<br>-erikoissijoitusrahasto    | 0,00 %               | 0,50 %               | 0%                            | ei                                                    | 0,80 %                                                      | 0,05 %                      | Rahasto ei kerrytä bonuksia. Lisäksi rahasto maksaa sijoituskohteena olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Minimisijoitus 5.000.000 €. |
| OP-Private Strategia 50 T<br>-erikoissijoitusrahasto     | 0,00 %               | 0,50 %               | 0 %                           | 8 %                                                   | 0,80 %                                                      | 0,05 %                      | Lisäksi rahasto maksaa sijoituskohteena olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Minimisijoitus 1.000.000 €.                              |
| OP-Private Strategia 75 A<br>-erikoissijoitusrahasto     | 0,00 %               | 0,50 %               | 0,4%                          | ei                                                    | 1,28 %                                                      | 0,06 %                      | Lisäksi rahasto maksaa sijoituskohteena olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Minimisijoitus 1.000.000 €.                              |
| OP-Private Strategia 75 II<br>-erikoissijoitusrahasto    | 0,00 %               | 0,50 %               | 0%                            | ei                                                    | 0,88 %                                                      | 0,06 %                      | Rahasto ei kerrytä bonuksia. Lisäksi rahasto maksaa sijoituskohteena olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Minimisijoitus 5.000.000 €. |
| OP-Private Strategia 75 T<br>-erikoissijoitusrahasto     | 0,00 %               | 0,50 %               | 0 %                           | 8 %                                                   | 0,88 %                                                      | 0,06 %                      | Lisäksi rahasto maksaa sijoituskohteena olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Minimisijoitus 1.000.000 €.                              |
| OP-Private Tavoitetuotto<br>-erikoissijoitusrahasto      | 0,00 %               | 0,50 %               | 0,90 %                        | 15 %                                                  | 2,13 %                                                      | 0,12 %                      | Lisäksi rahasto maksaa sijoituskohteena olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Minimisijoitus 1.000.000 €.                              |
| OP-Private Tavoitetuotto Plus<br>-erikoissijoitusrahasto | 0,00 %               | 0,50 %               | 0,90 %                        | 15 %                                                  | 2,75 %                                                      | 0,17 %                      | Lisäksi rahasto maksaa sijoituskohteena olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Minimisijoitus 1.000.000 €.                              |
| OP-Puhdas Vesi -sijoitusrahasto                          | 1,00 %               | 1,00 %               | 1,80 %                        | ei                                                    | 1,86 %                                                      | 0,10 %                      | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                    |

| Rahasto                                      | Merkintä-palkkio | Lunastus-palkkio | Hallin-nointi-palkkio | Tuottosi-donnainen hallinnoin-tipalkkio | Juoksevat kulut (sis. hal-linnointi-palkkion) | Kaupan-käynti-kulut | Lisätietoa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|----------------------------------------------|------------------|------------------|-----------------------|-----------------------------------------|-----------------------------------------------|---------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| OP-Reaalikorko -sijoitusrahasto              | 0,00 %           | 0,25 %           | 0,50 %                | ei                                      | 0,53 %                                        | 0,00 %              | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| OP-Rohkea -sijoitusrahasto                   | 0,00 %           | 0,50 %           | 1,45 %                | ei                                      | 1,57 %                                        | 0,06 %              | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| OP-Suomi -sijoitusrahasto                    | 0,00 %           | 1,00 %           | 1,60 %                | ei                                      | 1,66 %                                        | 0,22 %              | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| OP-Suomi Indeksi -sijoitusrahasto            | 0,10 %           | 0,10 %           | 0,39 %                | ei                                      | 0,39 %                                        | 0,08                | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen. Merkintä- ja lunastuspalkkio ovat rahastolle hyvitetäviä palkkioita. Palkkio peritään toimeksiannon yhteydessä ja hyvitetään kokonaisuudessaan rahastolle.                                                                                                                                                                                           |
| OP-Suomi Indeksi II -sijoitusrahasto         | 0,10 %           | 0,10 %           | 0,20 %                | ei                                      | 0,20 %                                        | 0,08                | Merkintä- ja lunastuspalkkio ovat rahastolle hyvitetäviä palkkioita. Palkkio peritään toimeksiannon yhteydessä ja hyvitetään kokonaisuudessaan rahastolle. Minimisijoitus 100.000 €. Rahasto ei kerrytä bonuksia.                                                                                                                                                                         |
| OP-Suomi Mikroyhtiöt -erikoissijoitusrahasto | 0,75 %           | 0,75 %           | 1,20 %                | 20 %                                    | 1,26 %                                        | 0,11                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| OP-Suomi Pienyhtiöt -sijoitusrahasto         | 0,00 %           | 1,00 %           | 2,00 %                | ei                                      | 2,06 %                                        | 0,18 %              | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| OP-Taktinen Salkku -sijoitusrahasto          | 1,00 %           | 1,00 %           | 0,33 %                | ei                                      | 0,65 %                                        | 0,07 %              | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen. Lisäksi rahasto maksaa sijoituskohteen olevista rahasto-osuuksista perityt hallinnointi- ja säilytyspalkkiot.                                                                                                                                                                                                                                        |
| OP-Varovainen -sijoitusrahasto               | 0,00 %           | 0,50 %           | 0,95 %                | ei                                      | 1,02 %                                        | 0,05 %              | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| OP-Vaurastuva keskiluokka -sijoitusrahasto   | 1,00 %           | 1,00 %           | 2,50 %                | ei                                      | 2,50 %                                        | 0,18 %              | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| OP-Venäjä -sijoitusrahasto                   | 1,00 %           | 1,00 %           | 2,50 %                | ei                                      | 2,56 %                                        | 0,23 %              | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| OP-Vuokratuotto -erikoissijoitusrahasto      | 2,00 %           | porrastettu      | 1,90 %                | ei                                      | 2,23 %                                        | 0,63 %              | Merkintäpalkkio on rahastolle hyvitetäviä palkkio. Palkkio peritään toimeksiannon yhteydessä ja hyvitetään kokonaisuudessaan rahastolle. Lunastuspalkkio on 5% alle 2:n vuoden sijoituksille. Lunastuspalkkio on 3% yli 2:n vuoden, mutta alle 4:n vuoden sijoituksille. Lunastuspalkkio on 1% yli neljän vuoden sijoituksille. Palkkio maksetaan rahastolle.                             |
| OP-Vuokratuotto II -erikoissijoitusrahasto   | 2,00 %           | porrastettu      | 1,20 %                | ei                                      | 1,53 %                                        | 0,63 %              | Merkintäpalkkio on rahastolle hyvitetäviä palkkio. Palkkio peritään toimeksiannon yhteydessä ja hyvitetään kokonaisuudessaan rahastolle. Lunastuspalkkio on 5% alle 2:n vuoden sijoituksille. Lunastuspalkkio on 3% yli 2:n vuoden, mutta alle 4:n vuoden sijoituksille. Lunastuspalkkio on 1% yli neljän vuoden sijoituksille. Palkkio maksetaan rahastolle. Minimisijoitus 1.000.000 €. |
| OP-Vähähiilinen Maailma -sijoitusrahasto     | 1,00 %           | 1,00 %           | 1,80 %                | ei                                      | 1,86 %                                        | 0,07 %              | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| OP-Yrityslaina -sijoitusrahasto              | 0,25 %           | 0,25 %           | 0,63 %                | ei                                      | 0,66 %                                        | 0,00 %              | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| OP-Yrityslaina Amerikka -sijoitusrahasto     | 0,25 %           | 0,25 %           | 0,50 %                | ei                                      | 0,53 %                                        | 0,00 %              | Jatkuva rahastosijoitus mahdollinen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| R2 Crystal -erikoissijoitusrahasto           | 0,00 %           | 0,00 %           | 0,90 %                | 20 %                                    | 2,50 %                                        | 0,00 %              | Minimisijoitus 10.000 €                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

Rahastovaihto koostuu rahaston mynnistä sekä toisen rahaston ostosta. Normaalisti näistä toimenpiteistä peritään lunastus- ja merkintäpalkkiot. Kun toimenpide toteutetaan rahastovaihtona, sen rahaston, jossa on alhaisempi kulu, palkkiota ei peritä. Mikäli alhaisempi palkkio on rahastolle hyvitetävä palkkio, ei alennusta voida rahastosääntöjen perusteella antaa. Omistaja-asiakkaille myönnettävät alennukset huomioidaan myös vaihtojen yhteydessä.

Omistaja-asiakkaat voivat ostaa ja myydä rahastoja ilman merkintä- tai lunastuspalkkioita. Säännöllisen säästämisen merkinnät ovat kaikille maksuttomia. Nämä edut eivät koske OP-indeksirahastoja, OP-Palvelukiinteistöt -erikoissijoitusrahastoa, OP-Metsänomistaja -erikoissijoitusrahastoa ja OP-Vuokratuotto -erikoissijoitusrahastoa.

Kaikkien sijoitusrahastojen tuotto-osuuslajien (B-sarjat) minimisijoitus on 30 000 € pl. instituutiosarjat (II-sarjat).

### 18.3 OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimien rahastojen sulautumis-, jakautumis- ja lakkautushistoria

| Sulautuva rahasto                                             | Vastaanottava rahasto                                | Toimenpide                                                                                                                                                                             | Päivämäärä | Toimintaa jatkavan rahaston nimi                     |
|---------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|------------------------------------------------------|
| OP-Dollari -sijoitusrahasto                                   | OP-Yrityslaina Amerikka -sijoitusrahasto             | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 27.11.2019 | OP-Yrityslaina Amerikka -sijoitusrahasto             |
| OP-Afrikka -sijoitusrahasto                                   | OP-Kehittyvät Osakemarkkinat -sijoitusrahasto        | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 27.11.2019 | OP-Kehittyvät Osakemarkkinat -sijoitusrahasto        |
|                                                               | Kaikki OP-rahastot                                   | OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimien sijoitusrahastojen yhteisten sääntöjen päivitys.                                                                                                    | 1.11.2019  |                                                      |
| OP-Kehittyvät Reunamarkkinat -sijoitusrahasto                 | OP-Kehittyvät Osakemarkkinat -sijoitusrahasto        | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 15.8.2019  | OP-Kehittyvät Osakemarkkinat -sijoitusrahasto        |
| OP-Raaka-aine -erikoissijoitusrahasto                         |                                                      | Lakkauttaminen                                                                                                                                                                         | 15.5.2019  |                                                      |
| OP-Pohjoismaat Plus -erikoissijoitusrahasto                   | OP-Eurooppa Plus -erikoissijoitusrahasto             | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 11.10.2018 | Eurooppa Plus -erikoissijoitusrahasto                |
| OP-Likvidi -sijoitusrahasto                                   | OP-Euro -sijoitusrahasto                             | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 7.6.2018   | OP-Euro -sijoitusrahasto                             |
| OP-Delta -sijoitusrahasto ja OP-Focus -erikoissijoitusrahasto | OP-Suomi Arvo -sijoitusrahasto                       | OP-Delta -sijoitusrahasto ja OP-Focus -erikoissijoitusrahasto sulautettiin OP-Suomi Arvo -sijoitusrahastoon. OP-Suomi Arvo -sijoitusrahaston nimi muutui OP-Suomi -sijoitusrahastoksi. | 21.9.2017  | OP-Suomi -sijoitusrahasto                            |
| OP-Pääomaturva 2017 -erikoissijoitusrahasto                   | OP-Korkosalkku -sijoitusrahasto                      | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 11.5.2017  | OP-Korkosalkku -sijoitusrahasto                      |
| OP-Eurooppa Osake -sijoitusrahasto                            | OP-Eurooppa Nousevat Tähdet -sijoitusrahasto         | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 19.4.2017  | OP-Eurooppa Nousevat Tähdet -sijoitusrahasto         |
| OP-EMD Local Currency Short Term -erikoissijoitusrahasto      | OP-EMD Local Currency -erikoissijoitusrahasto        | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 9.3.2017   | OP-EMD Local Currency -erikoissijoitusrahasto        |
| OP-Eurooppa Pienyhtiöt -sijoitusrahasto                       | OP-Eurooppa Nousevat Tähdet -sijoitusrahasto         | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 8.12.2015  | OP-Eurooppa Nousevat Tähdet -sijoitusrahasto         |
| OP-Kehittyvä Eurooppa -sijoitusrahasto                        | OP-Kehittyvät Osakemarkkinat -erikoissijoitusrahasto | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 25.9.2015  | OP-Kehittyvät Osakemarkkinat -erikoissijoitusrahasto |
| OP-Pääomaturva 2015 (95) -erikoissijoitusrahasto              | OP-Korkosalkku -sijoitusrahasto                      | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 24.4.2015  | OP-Korkosalkku -sijoitusrahasto                      |
| OP-Eurooppa Teema -sijoitusrahasto                            | OP-Eurooppa Osake -sijoitusrahasto                   | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 16.2.2015  | OP-Eurooppa Osake -sijoitusrahasto                   |
| OP-Absoluuttinen Salkku -erikoissijoitusrahasto               |                                                      | Lakkauttaminen                                                                                                                                                                         | 26.1.2015  |                                                      |
| OP-Yrityslaina Prima -sijoitusrahasto                         | OP-Yrityslaina -sijoitusrahasto                      | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 13.11.2014 | OP-Yrityslaina -sijoitusrahasto                      |
| OP-Obligaatio -sijoitusrahasto                                | OP-Obligaatio Tuotto -sijoitusrahasto                | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 13.11.2014 | OP-Obligaatio Tuotto -sijoitusrahasto                |
| OP-Horisontti 2045 -sijoitusrahasto                           | OP-Rohkea -sijoitusrahasto                           | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 25.9.2014  | OP-Rohkea -sijoitusrahasto                           |
| OP-Horisontti 2035 -sijoitusrahasto                           | OP-Rohkea -sijoitusrahasto                           | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 25.9.2014  | OP-Rohkea -sijoitusrahasto                           |
| OP-Horisontti 2015 -sijoitusrahasto                           | OP-Varovainen -sijoitusrahasto                       | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 25.9.2014  | OP-Varovainen -sijoitusrahasto                       |
| OP-Tuottohakuinen -sijoitusrahasto                            | OP-Maltillinen -sijoitusrahasto                      | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 17.9.2014  | OP-Maltillinen -sijoitusrahasto                      |
| OP-Horisontti 2025 -sijoitusrahasto                           | OP-Maltillinen -sijoitusrahasto                      | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 17.9.2014  | OP-Maltillinen -sijoitusrahasto                      |
| OP-Aasia Tiikerit -sijoitusrahasto                            | OP-Vaurastuva Keskiluokka -sijoitusrahasto           | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 10.6.2014  | OP-Vaurastuva Keskiluokka -sijoitusrahasto           |
| OP-Amerikka -sijoitusrahasto                                  | OP-Amerikka Indeksi -sijoitusrahasto                 | Sulautuminen                                                                                                                                                                           | 28.4.2014  | OP-Amerikka Indeksi -sijoitusrahasto                 |
| OP-Kiina -erikoissijoitusrahasto                              | OP-Kiina -erikoissijoitusrahasto                     | Rahaston master-feeder rakenne korvattiin suorilla sijoituksilla ja juridinen muoto UCITS-rahastoksi.                                                                                  | 25.2.2014  | OP-Kiina -erikoissijoitusrahasto                     |

| Sulautuva rahasto                               | Vastaanottava rahasto                             | Toimenpide                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Päivämäärä | Toimintaa jatkavan rahaston nimi                  |
|-------------------------------------------------|---------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|---------------------------------------------------|
| OP-Japani -erikoissijoitusrahasto               | OP-Japani -erikoissijoitusrahasto                 | Rahaston master-feeder rakenne korvattiin suorilla sijoituksilla ja juridinen muoto UCITS-rahastoksi.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 20.1.2014  | OP-Japani -erikoissijoitusrahasto                 |
| OP-Itä-Eurooppa -sijoitusrahasto                | OP-Kehittyvä Eurooppa -sijoitusrahasto            | Sulautuminen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 12.12.2013 | OP-Kehittyvä Eurooppa -sijoitusrahasto            |
| OP-Equity Hedge -sijoitusrahasto                |                                                   | Lakkauttaminen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 13.9.2013  |                                                   |
| OP-Vaihtovelkakirjalaina -sijoitusrahasto       | OP-High Yield -sijoitusrahasto                    | Sulautuminen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 24.1.2013  | OP-High Yield -sijoitusrahasto                    |
| OP-EMD Portfolio -erikoissijoitusrahasto        | OP-EMD Local Currency Short Term -sijoitusrahasto | Sulautuminen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 24.1.2013  | OP-EMD Local Currency Short Term -sijoitusrahasto |
| OP-Eurooppa Arvo -sijoitusrahasto               | OP-Eurooppa Osinkoyhtiöt -sijoitusrahasto         | Sulautuminen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 13.12.2012 | OP-Eurooppa Osinkoyhtiöt -sijoitusrahasto         |
| OP-Eurooppa Osinko -sijoitusrahasto             | OP-Eurooppa Osinkoyhtiöt -sijoitusrahasto         | Sulautuminen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 13.12.2012 | OP-Eurooppa Osinkoyhtiöt -sijoitusrahasto         |
| OP-Korkosalkku -sijoitusrahasto                 | OP-Korkosalkku -sijoitusrahasto                   | Rahaston sijoitusvaruus laajennettiin ETA-alueesta OECD-alueelle.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 24.10.2012 | OP-Korkosalkku -sijoitusrahasto                   |
| OP-Venäjä -sijoitusrahasto                      | OP-Venäjä -sijoitusrahasto                        | Rahaston aiempi vertailuindeksi RTSIS vaihdettiin 1.10.2012 MSCI Russia 10/40 TR Netiin. Uuden indeksin toimialarakenne on vertailukelpoisempi rahaston sijoituspolitiikan kanssa kuin RTS-indeksiin. Suurimpana muutoksena energiasektorin paino tippui 52 prosentista noin 35 prosenttiin. Lisäksi uudessa indeksissä yksittäisen yhtiön paino on rajattu 10 prosenttiin, kun RTS-indeksissä oli kolme yhtiötä yli 10 % painolla. Muutos ei vaikuta rahaston sijoituspolitiikkaan. | 1.10.2012  | OP-Venäjä -sijoitusrahasto                        |
| OP-EMD Hard Currency Sovereign -sijoitusrahasto | OP-EMD Hard Currency Sovereign -sijoitusrahasto   | Rahaston master-feeder rakenne korvattiin suorilla sijoituksilla ja juridinen muoto UCITS-rahastoksi.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 2.7.2012   | OP-EMD Hard Currency Sovereign -sijoitusrahasto   |
| OP-Obligaatio Prima -sijoitusrahasto            | OP-Obligaatio Prima -sijoitusrahasto              | Rahaston sijoitusvaruus laajennettiin ETA-alueesta OECD-alueelle.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 12.3.2012  | OP-Obligaatio Prima -sijoitusrahasto              |
| OP-Reaalikorko -sijoitusrahasto                 | OP-Reaalikorko -sijoitusrahasto                   | Rahaston sijoitusvaruus laajennettiin ETA-alueesta OECD-alueelle.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 12.3.2012  | OP-Reaalikorko -sijoitusrahasto                   |
| OP-Pirkka -sijoitusrahasto                      | OP-Rohkea -sijoitusrahasto                        | Rahaston sijoitusvaruus muutettiin euro-alueesta globaaliksi ja nimi muutettiin. Aikaisempi nimi oli OP-Pirkka.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 8.3.2012   | OP-Rohkea -sijoitusrahasto                        |
| OP-Korkosalkku 10 -sijoitusrahasto              | OP-Varovainen -sijoitusrahasto                    | Rahaston sijoitusvaruus muutettiin euro-alueesta globaaliksi ja nimi muutettiin. Aikaisempi nimi oli OP-Korkosalkku 10.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 8.3.2012   | OP-Varovainen -sijoitusrahasto                    |
| OP-Spektri -sijoitusrahasto                     | OP-Tuottohakuinen -sijoitusrahasto                | Sulautuminen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 8.3.2012   | OP-Tuottohakuinen -sijoitusrahasto                |

| Sulautuva rahasto                      | Vastaanottava rahasto                           | Toimenpide                                                                                                                                                                                                   | Päivämäärä | Toimintaa jatkavan rahaston nimi                |
|----------------------------------------|-------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|-------------------------------------------------|
| OP-Tuotto -sijoitusrahasto             | OP-Tuottohakuinen -sijoitusrahasto              | Sulautuminen                                                                                                                                                                                                 | 8.3.2012   | OP-Tuottohakuinen -sijoitusrahasto              |
| OP-Solid -sijoitusrahasto              | OP-Maltillinen -sijoitusrahasto                 | Sulautuminen                                                                                                                                                                                                 | 8.3.2012   | OP-Maltillinen -sijoitusrahasto                 |
| OP-Korko Plus -sijoitusrahasto         | OP-Maltillinen -sijoitusrahasto                 | Sulautuminen                                                                                                                                                                                                 | 8.3.2012   | OP-Maltillinen -sijoitusrahasto                 |
| OP-Aasia -sijoitusrahasto              | OP-Aasia Indeksi -sijoitusrahasto               | Sulautuminen                                                                                                                                                                                                 | 29.9.2011  | OP-Aasia Indeksi -sijoitusrahasto               |
| OP-Japani Indeksi -sijoitusrahasto     | OP-Aasia Indeksi -sijoitusrahasto               | Sulautuminen                                                                                                                                                                                                 | 29.9.2011  | OP-Aasia Indeksi -sijoitusrahasto               |
| OP-Eurooppa Indeksi -sijoitusrahasto   | OP-Eurooppa Indeksi -sijoitusrahasto            | Rahaston futuuripohjainen sijoitusstrategia vaihdettiin suoriin sijoituksiin. Sijoitusvaraus laajennettiin euroalueelta koko Eurooppaan ja vertailuindeksi muutettiin Euro Stoxx 50:stä Stoxx Europe 50:een. | 29.9.2011  | OP-Eurooppa Indeksi -sijoitusrahasto            |
| OP-Amerikka Indeksi -sijoitusrahasto   | OP-Amerikka Indeksi -sijoitusrahasto            | Rahaston futuuripohjainen sijoitusstrategia vaihdettiin suoriin sijoituksiin ja vertailuindeksi muutettiin S&P 500:sta MSCI North Americaksi.                                                                | 29.9.2011  | OP-Amerikka Indeksi -sijoitusrahasto            |
| OP-Pääomaturva -erikoissijoitusrahasto | OP-Pääomaturva 2017 -erikoissijoitusrahasto     | Vanha pääomaturva erääntyi ja sen jatkeksi tehtiin uusi pääomaturvasopimus uudella sijoituspolitiikalla.                                                                                                     | 11.5.2011  | OP-Pääomaturva 2017 -erikoissijoitusrahasto     |
| OP-Euro -sijoitusrahasto               | OP-Euro -sijoitusrahasto                        | Rahasto saatettiin CESR:n uuden rahamarkkinarahaston määritelmän mukaiseksi.                                                                                                                                 | 12.11.2010 | OP-Euro -sijoitusrahasto                        |
| OP-Eurooppa Kasvu -sijoitusrahasto     | OP-Eurooppa Teema -sijoitusrahasto              | Nimenmuutos                                                                                                                                                                                                  | 20.9.2010  | OP-Eurooppa Teema -sijoitusrahasto              |
| OP-Cash Manager -sijoitusrahasto       | OP-Korkotuotto -sijoitusrahasto                 | Nimenmuutos                                                                                                                                                                                                  | 27.4.2010  | OP-Korkotuotto -sijoitusrahasto                 |
| OP-Pohjola Pienyhtiöt -sijoitusrahasto | OP-Suomi Pienyhtiöt -sijoitusrahasto            | Sulautuminen                                                                                                                                                                                                 | 24.3.2010  | OP-Suomi Pienyhtiöt -sijoitusrahasto            |
| OKO-Alpha -sijoitusrahasto             | OP-Absoluuttinen Salkku -erikoissijoitusrahasto | Sulautuminen                                                                                                                                                                                                 | 11.1.2010  | OP-Absoluuttinen Salkku -erikoissijoitusrahasto |
| OP-Metsä -erikoissijoitusrahasto       | OP-Maailma -sijoitusrahasto                     | Sulautuminen                                                                                                                                                                                                 | 16.3.2009  | OP-Maailma -sijoitusrahasto                     |
| OP-Medical -sijoitusrahasto            | OP-Maailma -sijoitusrahasto                     | Sulautuminen                                                                                                                                                                                                 | 16.3.2009  | OP-Maailma -sijoitusrahasto                     |
| OP-Technology -sijoitusrahasto         | OP-Maailma -sijoitusrahasto                     | Sulautuminen                                                                                                                                                                                                 | 16.3.2009  | OP-Maailma -sijoitusrahasto                     |

## 18.4 OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimien rahastojen arvonlaskennan olennaisten virheiden rajat

Luokittelu tehdään osavuositarkastukseen ja puolivuotistarkastukseen julkaistun volatiliteetin perusteella.

| Sijoitusrahasto                                       | Volatiliteetti %<br>30.6.2019 | Virheluokka | Olennaisen virheen raja<br>(rahaston arvosta) |
|-------------------------------------------------------|-------------------------------|-------------|-----------------------------------------------|
| OP-Kiina -sijoitusrahasto                             | 26,89                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Japani -sijoitusrahasto                            | 19,77                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Amerikka Kasvu -sijoitusrahasto                    | 19,41                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Amerikka Pieniyhtiöt -sijoitusrahasto              | 18,96                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Intia -sijoitusrahasto                             | 18,67                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Latinalainen Amerikka -sijoitusrahasto             | 18,38                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Venäjä -sijoitusrahasto                            | 17,70                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Amerikka Indeksi -sijoitusrahasto                  | 16,58                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Amerikka Arvo -sijoitusrahasto                     | 16,52                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Amerikka -sijoitusrahasto                          | 16,51                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Suomi -sijoitusrahasto                             | 16,47                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Vaurastuva Keskiluokka -sijoitusrahasto            | 16,44                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Suomi Pieniyhtiöt -sijoitusrahasto                 | 16,29                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Suomi Mikroyhtiöt -sijoitusrahasto*                | 15,83                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Maailma -sijoitusrahasto                           | 15,01                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Suomi Indeksi -sijoitusrahasto*                    | 14,83                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Eurooppa Nousevat Tähdet -sijoitusrahasto          | 14,74                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Ilmasto -sijoitusrahasto                           | 14,59                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Pohjoismaat Indeksi -sijoitusrahasto               | 14,50                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Japanin Tähdet -sijoitusrahasto                    | 14,39                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Vähähiilinen Maailma -sijoitusrahasto              | 14,39                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Maailma Indeksi -sijoitusrahasto                   | 14,31                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Kehittyvät Osakemarkkinat -sijoitusrahasto         | 13,58                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Private Osakestrategia -erikoissijoitusrahasto     | 13,44                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Eurooppa Plus -erikoissijoitusrahasto              | 12,88                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Kehittyvä Aasia -sijoitusrahasto                   | 12,83                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Aasia Indeksi -sijoitusrahasto                     | 12,76                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Puhdas Vesi -sijoitusrahasto                       | 12,55                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Eurooppa Indeksi -sijoitusrahasto                  | 12,42                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Eurooppa Osinkoyhtiöt -sijoitusrahasto             | 12,21                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Kehittyvät Reunamarkkinat -sijoitusrahasto         | 11,41                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Rohkea -sijoitusrahasto                            | 10,82                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Private Strategia 75 -erikoissijoitusrahasto       | 10,46                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Kiinteistö -sijoitusrahasto                        | 10,13                         | I           | ≥ 0,5%                                        |
| OP-Taktinen Salkku -sijoitusrahasto                   | 9,83                          | II          | ≥ 0,3%                                        |
| OP-Private Strategia 50 -erikoissijoitusrahasto       | 7,21                          | II          | ≥ 0,3%                                        |
| OP-EMD Local Currency -erikoissijoitusrahasto         | 7,02                          | II          | ≥ 0,3%                                        |
| OP-Maltillinen -sijoitusrahasto                       | 6,96                          | II          | ≥ 0,3%                                        |
| OP-Kestävä Maailma -sijoitusrahasto                   | 6,64                          | II          | ≥ 0,3%                                        |
| OP-Yrityslaina Amerikka -sijoitusrahasto              | 6,07                          | II          | ≥ 0,3%                                        |
| OP-Reaalikorko -sijoitusrahasto                       | 4,43                          | III         | ≥ 0,2%                                        |
| OP-EMD Hard Currency Sovereign -sijoitusrahasto       | 4,26                          | III         | ≥ 0,2%                                        |
| OP-Private Strategia 25 -erikoissijoitusrahasto       | 4,06                          | III         | ≥ 0,2%                                        |
| OP-High Yield Amerikka -sijoitusrahasto               | 3,36                          | III         | ≥ 0,2%                                        |
| OP-Metsänomistaja -erikoissijoitusrahasto             | 3,78                          | III         | ≥ 0,2%                                        |
| R2 Crystal -erikoissijoitusrahasto*                   | 3,68                          | III         | ≥ 0,2%                                        |
| OP-Private Tavoitetuotto Plus -erikoissijoitusrahasto | 3,54                          | III         | ≥ 0,2%                                        |

| Sijoitusrahasto                                    | Volatiliteetti %<br>30.6.2019 | Virheluokka | Olellaisen virheen raja<br>(rahaston arvosta) |
|----------------------------------------------------|-------------------------------|-------------|-----------------------------------------------|
| OP-High Yield -sijoitusrahasto                     | 3,36                          | III         | ≥ 0,2%                                        |
| OP-Varovainen -sijoitusrahasto                     | 3,26                          | III         | ≥ 0,2%                                        |
| OP-Obligaatio Tuotto -sijoitusrahasto              | 2,71                          | III         | ≥ 0,2%                                        |
| OP-Vuokratuotto -erikoissijoitusrahasto            | 2,64                          | III         | ≥ 0,2%                                        |
| OP-Obligaatio Prima -sijoitusrahasto               | 2,48                          | III         | ≥ 0,2%                                        |
| OP-Private Tavoitetuotto -sijoitusrahasto          | 2,38                          | III         | ≥ 0,2%                                        |
| OP-Palvelukiinteistöt -erikoissijoitusrahasto      | 2,24                          | III         | ≥ 0,2%                                        |
| OP-Private Korkostrategia -erikoissijoitusrahasto  | 1,75                          | IV          | ≥ 0,1%                                        |
| OP-Yrityslaina -sijoitusrahasto                    | 1,71                          | IV          | ≥ 0,1%                                        |
| OP-EMD Hard Currency Corporate IG -sijoitusrahasto | 1,54                          | IV          | ≥ 0,1%                                        |
| OP-Korkosalkku -sijoitusrahasto                    | 1,09                          | IV          | ≥ 0,1%                                        |
| OP-Korkotuotto -sijoitusrahasto                    | 0,46                          | IV          | ≥ 0,1%                                        |
| OP-Euro -sijoitusrahasto                           | 0,15                          | IV          | ≥ 0,1%                                        |

Olellaista arvonlaskennan virhettä määriteltäessä sijoitusrahastot jaetaan eri luokkiin sijoitusrahaston vuotuisen volatiliteetin mukaan.

I luokka: sijoitusrahastot, joiden vuotuinen volatiliteetti on ≥ 10 %

II luokka: sijoitusrahastot, joiden vuotuinen volatiliteetti on ≥ 5 % ja < 10 %

III luokka: sijoitusrahastot, joiden vuotuinen volatiliteetti on > 2 % ja < 5 %

IV luokka: sijoitusrahastot, joiden vuotuinen volatiliteetti on ≤ 2 %

Olellaisena arvonlaskennan virheenä voidaan pitää ainakin sellaista virhettä, joka on suuruudeltaan

≥ 0,5 % sijoitusrahaston arvosta luokkaan I kuuluvissa sijoitusrahastoissa

≥ 0,3 % sijoitusrahaston arvosta luokkaan II kuuluvissa sijoitusrahastoissa

≥ 0,2 % sijoitusrahaston arvosta luokkaan III kuuluvissa sijoitusrahastoissa

≥ 0,1 % sijoitusrahaston arvosta luokkaan IV kuuluvissa sijoitusrahastoissa

\*Koska rahastolla ei ole tuottohistoriaa vuoden ajalta, volatiliteetti on laskettu käyttäen vertailuindeksiä.

OP-sijoitusrahastojen rahasto-osuuksien arvojen julkistamisessa tapahtuneista kaikista virheistä on nähtävissä lista myyntipaikoissa ja OP-Rahastoyhtiö Oy:ssä.

## 18.5 OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimien rahastojen kiertonopeus, active share ja tracking error

Kiertonopeus kuvaa rahaston salkunhoidon aktiivisuutta. Mitä suurempi kiertonopeus on, sitä aktiivisemmin rahastolla on käyty kauppaa suhteutettuna sen keskimääräiseen pääomaan. Kiertonopeus lasketaan seuraavalla kaavalla =  $(\text{Summa 1} - \text{Summa 2}) / M * 100$ .

Summa 1 = Arvopapereilla tehdyt ostot ja myynnit yhteensä, summa 2 = rahasto-osuuksilla tehdyt merkinnät ja lunastukset yhteensä. M= päivittäin laskettujen nettovarojen keskimääräinen kokonaisarvo. Kiertonopeus lasketaan enintään yhden vuoden historiasta.

Negatiivinen kiertonopeus tarkoittaa, että salkunhoitajan käymän arvopaperikaupan kokonaisvolyymi on ollut pienempi kuin merkintöjen ja lunastusten

Active share -tunnusluku kertoo, kuinka suurelta osin rahaston salkun sijoitukset eroavat sen vertailuindeksin sisällöstä. Mitä suurempi luku on, sitä enemmän rahaston valitsevat osakkeet ja niiden painotukset poikkeavat vertailuindeksin osakkeista ja painotuksista.

Tracking error lasketaan rahaston ja sen vertailuindeksin toteutuneista tuottoeroista ja kertoo, kuinka paljon rahaston toteutuneet tuotot ovat poikenneet vertailuindeksin tuotoista. Tässä tracking error on laskettu kolmen vuoden kuukausituotoista.

| Rahaston nimi                                     | Kierto-<br>nopeus | Active<br>Share |       |      |      |      |       |      |      |      | Aktiiviriski/<br>Tracking<br>error |
|---------------------------------------------------|-------------------|-----------------|-------|------|------|------|-------|------|------|------|------------------------------------|
|                                                   |                   | 2017            |       | 2018 |      |      |       | 2019 |      |      |                                    |
|                                                   |                   | 30.9            | 31.12 | 31.3 | 30.6 | 30.9 | 31.12 | 31.3 | 30.6 | 30.9 |                                    |
| Yhdistelmärahastot                                |                   |                 |       |      |      |      |       |      |      |      |                                    |
| OP-Kestävä Maailma -sijoitusrahasto               | 7,00 %            | x               | x     | x    | x    | x    | x     | x    | x    | x    | x                                  |
| OP-Maltillinen -sijoitusrahasto                   | 62,00 %           | x               | x     | x    | x    | x    | x     | x    | x    | x    | x                                  |
| OP-Private Stategia 25 -erikoissijoitusrahasto    | 46,00 %           | x               | x     | x    | x    | x    | x     | x    | x    | x    | x                                  |
| OP-Private Stategia 50 -erikoissijoitusrahasto    | 58,00 %           | x               | x     | x    | x    | x    | x     | x    | x    | x    | x                                  |
| OP-Private Stategia 75 -erikoissijoitusrahasto    | 58,00 %           | x               | x     | x    | x    | x    | x     | x    | x    | x    | x                                  |
| OP-Rohkea -sijoitusrahasto                        | 56,00 %           | x               | x     | x    | x    | x    | x     | x    | x    | x    | x                                  |
| OP-Taktinen Salkku -sijoitusrahasto               | 108,00 %          | x               | x     | x    | x    | x    | x     | x    | x    | x    | x                                  |
| OP-Varovainen -sijoitusrahasto                    | 64,00 %           | x               | x     | x    | x    | x    | x     | x    | x    | x    | x                                  |
| Osakerahastot                                     |                   |                 |       |      |      |      |       |      |      |      |                                    |
| OP-Amerikka -sijoitusrahasto                      | 38,00 %           | 90              | 93    | 85   | 83   | 84   | 69    | 62   | 61   | 60   | 2,9                                |
| OP-Amerikka Arvo -sijoitusrahasto                 | 113,00 %          | 67              | 67    | 67   | 70   | 66   | 66    | 68   | 72   | 73   | 2,8                                |
| OP-Amerikka Kasvu -sijoitusrahasto                | 34,00 %           | 65              | 66    | 66   | 63   | 63   | 66    | 66   | 65   | 66   | 3,5                                |
| OP-Amerikka Pienyhtiöt -sijoitusrahasto           | 78,00 %           | 92              | 89    | 89   | 93   | 86   | 86    | 86   | 87   | 87   | 4,3                                |
| OP-Eurooppa Nousevat Tähdet -sijoitusrahasto      | 95,00 %           | 88              | 88    | 88   | 86   | 87   | 89    | 85   | 80   | 78   | 2,6                                |
| OP-Eurooppa Osinkoyhtiöt -sijoitusrahasto         | 161,00%           | 74              | 76    | 78   | 77   | x    | x     | x    | x    | x    | x                                  |
| OP-Eurooppa Plus -erikoissijoitusrahasto          | 159,00 %          | 79              | 83    | 87   | 84   | 86   | 80    | 69   | 69   | 68   | 3,4                                |
| OP-Ilmasto -sijoitusrahasto                       | 186,00 %          | 72              | 54    | 51   | 49   | x    | x     | x    | x    | x    | x                                  |
| OP-Intia -sijoitusrahasto                         | 412,00 %          | 65              | 66    | 62   | 65   | 64   | 64    | 64   | 63   | 67   | 6,3                                |
| OP-Japani -sijoitusrahasto                        | 12,00 %           | 81              | 78    | 81   | 85   | 82   | 87    | 84   | 84   | 84   | 9,2                                |
| OP-Japanin Tähdet -sijoitusrahasto                | -4,00 %           | 89              | 88    | 89   | 89   | 88   | 90    | 89   | 89   | 89   | 4,3                                |
| OP-Kehittyvä Aasia -sijoitusrahasto               | 7,00 %            | 69              | 72    | 72   | 72   | 76   | 74    | 75   | 74   | 76   | 3,0                                |
| OP-Kehittyvät Osakemarkkinat -sijoitusrahasto     | 2,00 %            | 40              | 41    | 39   | 40   | 37   | 34    | 37   | 38   | 37   | 2,6                                |
| OP-Kiina -sijoitusrahasto                         | 60,00 %           | 67              | 66    | 66   | 68   | 69   | 69    | 69   | 71   | 71   | 7,2                                |
| OP-Kiinteistö -sijoitusrahasto                    | 45,00 %           | 49              | 50    | 46   | 44   | 45   | 46    | 48   | 48   | 41   | 2,0                                |
| OP-Latinalainen Amerikka -sijoitusrahasto         | 236,00 %          | 62              | 59    | 53   | 56   | 49   | 51    | 48   | 50   | 47   | 4,0                                |
| OP-Maailma -sijoitusrahasto                       | 217,00 %          | 53              | 56    | 42   | 49   | 51   | 39    | 38   | 32   | 33   | 2,1                                |
| OP-Private Osakestrategia -erikoissijoitusrahasto | 48,00 %           | 46              | 49    | 45   | 43   | x    | x     | x    | x    | x    | x                                  |
| OP-Puhdas Vesi -sijoitusrahasto                   | 22,00 %           | 52              | 50    | 53   | 39   | 34   | x     | 28   | 32   | 29   | 2,7                                |
| OP-Suomi -sijoitusrahasto                         | 169,00 %          | 41              | 41    | 49   | 44   | 42   | 29    | 26   | 27   | 27   | 3,4                                |
| OP-Suomi Mikroyhtiöt -erikoissijoitusrahasto      | 80,00 %           | x               | x     | x    | x    | x    | x     | 73   | 71   | 71   | x                                  |
| OP-Suomi Pienyhtiöt -sijoitusrahasto              | 139,00 %          | 49              | 51    | 48   | 51   | 48   | 43    | 40   | 39   | 43   | 3,3                                |

| Rahaston nimi                                            | Kierto-<br>nopeus | Active<br>Share |       |              |      |      |       |              |      |      | Aktiiviriski/<br>Tracking<br>error |
|----------------------------------------------------------|-------------------|-----------------|-------|--------------|------|------|-------|--------------|------|------|------------------------------------|
|                                                          |                   | 2017<br>30.9    | 31.12 | 2018<br>31.3 | 30.6 | 30.9 | 31.12 | 2019<br>31.3 | 30.6 | 30.9 |                                    |
| OP-Vaurastuva Keskiluokka -sijoitusrahasto               | 57,00 %           | 83              | 84    | 84           | 84   | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| OP-Venäjä -sijoitusrahasto                               | 94,00 %           | 55              | 52    | 49           | 48   | 43   | 46    | 42           | 43   | 44   | 4,1                                |
| OP-Vähähiilinen Maailma -sijoitusrahasto                 | 182,00%           | 83              | 85    | 85           | 84   | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| Indeksirahastot                                          |                   |                 |       |              |      |      |       |              |      |      |                                    |
| OP-Aasia Indeks -sijoitusrahasto                         | -12,00 %          | 1,0             | 0,8   | 1,0          | 0,8  | 0,6  | 0,5   | 1            | 0    | 1    | 0,1                                |
| OP-Amerikka Indeks -sijoitusrahasto                      | -26,00 %          | 0,1             | 1,4   | 1,5          | 1,6  | 1,5  | 1,3   | 1            | 1    | 2    | 0,1                                |
| OP-Eurooppa Indeks -sijoitusrahasto                      | -29,00 %          | 0,7             | 1,1   | 1,0          | 1,6  | 2,0  | 2,0   | 2            | 3    | 2    | 0,1                                |
| OP-Maailma Indeks -sijoitusrahasto                       | 14,00 %           | x               | 5,6   | 5,9          | 4,6  | 4,0  | 3,0   | 4            | 3    | 3    | 0,2                                |
| OP-Pohjoismaat Indeks -sijoitusrahasto                   | -15,00 %          | 0,4             | 0,2   | 0,2          | 0,9  | 4,0  | 0,6   | 1            | 1    | 0    | 0,4                                |
| OP-Suomi Indeks -sijoitusrahasto                         | -29,00 %          | x               | x     | x            | x    | 0,7  | x     | 0            | 1    | 0    | x                                  |
| Lyhyen koron rahastot                                    |                   |                 |       |              |      |      |       |              |      |      |                                    |
| OP-Euro -sijoitusrahasto                                 | 120,00 %          | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| OP-Korkotuotto -sijoitusrahasto                          | 5,59 %            | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| Pitkän koron rahastot                                    |                   |                 |       |              |      |      |       |              |      |      |                                    |
| OP-EMD Hard Currency Corporate IG<br>-sijoitusrahasto    | -11,00 %          | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| OP-EMD Hard Currency Sovereign<br>-sijoitusrahasto       | 5,00 %            | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| OP-EMD Local Currency -erikoissijoitusrahasto            | -13,00 %          | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| OP-High Yield -sijoitusrahasto                           | -15,00 %          | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| OP-High Yield Amerikka -sijoitusrahasto                  | 37,00 %           | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| OP-Korkosalkku -sijoitusrahasto                          | 169,00 %          | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| OP-Obligaatio Prima -sijoitusrahasto                     | 22,00 %           | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| OP-Obligaatio Tuotto -sijoitusrahasto                    | 106,00 %          | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| OP-Private Korkostrategia<br>-erikoissijoitusrahasto     | 5,00 %            | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| OP-Reaalikorko -sijoitusrahasto                          | 24,00 %           | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| OP-Yrityslaina -sijoitusrahasto                          | -22,00 %          | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| OP-Yrityslaina Amerikka -sijoitusrahasto                 | -6,00 %           | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| Vaihtoehtoiset                                           |                   |                 |       |              |      |      |       |              |      |      |                                    |
| OP-Metsänomistaja -erikoissijoitusrahasto                | -8,00 %           | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| OP-Palvelukiinteistöt -erikoissijoitusrahasto            | 65,00 %           | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| OP-Private Tavoitetuotto -erikoissijoitusrahasto         | 1,00 %            | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| OP-Private Tavoitetuotto Plus<br>-erikoissijoitusrahasto | -1,00 %           | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| OP-Vuokratuotto -erikoissijoitusrahasto                  | 39,00 %           | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |
| R2 Crystal -erikoissijoitusrahasto                       | 22,00 %           | x               | x     | x            | x    | x    | x     | x            | x    | x    | x                                  |

## 18.6 OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimien rahastojen riskiluokat (SRRI) ja sijoittajakohderyhmät

| Riskiluokka<br>1-7 (SRRI) | OP-rahasto                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Sijoittajakohderyhmä                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1                         | OP-Euro –sijoitusrahasto                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Rahasto sopii sijoittajalle, joka tavoittelee sijoituksilleen pientä arvonnousua ja arvos-<br>taa sijoitusten pääoman turvaamista. Vaikka tässä rahastossa pyritään mahdollisim-<br>man pieniin arvonnousuihin, sijoittajan tulee hyväksyä, että arvonneilahtelut kuuluvat<br>rahastosijoittamisen luonteeseen. Rahasto eroaa pankkitalletuksesta siinä, että se ei ole<br>talletussuojan piirissä ja sen pääoma voi myös laskea.                                                          |
| 2                         | OP-EMD Hard Currency Corporate IG –sijoitusrahasto<br>OP-Korkosalkku –sijoitusrahasto<br>OP-Korkotuotto –sijoitusrahasto<br>OP-Private Korkostrategia –erikoissijoitusrahasto                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Rahasto sopii sijoittajalle, joka tavoittelee sijoituksilleen tasaista arvonnousua ja on val-<br>mis ottamaan maltillisesti riskiä. Sijoittajan tulee hyväksyä, että arvonneilahtelut kuulu-<br>vat rahastosijoittamisen luonteeseen, minkä seurauksena sijoitusten arvo voi sijoitusai-<br>kana myös laskea.                                                                                                                                                                              |
| 3                         | OP-EMD Hard Currency Sovereign –sijoitusrahasto<br>OP-High Yield –sijoitusrahasto<br>OP-High Yield Amerikka –sijoitusrahasto<br>OP-Metsänomistaja –erikoissijoitusrahasto<br>OP-Obligaatio Prima –sijoitusrahasto<br>OP-Obligaatio Tuotto –sijoitusrahasto<br>OP-Palvelukiinteistöt –erikoissijoitusrahasto<br>OP-Private Tavoitetuotto Plus –erikoissijoitusrahasto<br>OP-Reaalikorko –sijoitusrahasto<br>OP-Varovainen –sijoitusrahasto<br>OP-Vuokratuotto –erikoissijoitusrahasto<br>OP-Yrityslaina –sijoitusrahasto<br>R2 Crystal –erikoissijoitusrahasto                                                                                                                                                                                                                                        | Rahasto sopii sijoittajalle, joka tavoittelee sijoituksilleen kohtalaista arvonnousua ja on<br>valmis ottamaan verrattain maltillisesti riskiä. Sijoittajan tulee hyväksyä, että arvonnei-<br>lahtelut kuuluvat rahastosijoittamisen luonteeseen, minkä seurauksena sijoitusten arvo<br>voi sijoitusaikana myös laskea.                                                                                                                                                                    |
| 4                         | OP-EMD Local Currency –erikoissijoitusrahasto<br>OP-Kestävä Maailma –sijoitusrahasto<br>OP-Maltillinen –sijoitusrahasto<br>OP-Private Strategia 25 –erikoissijoitusrahasto<br>OP-Private Strategia 50 –erikoissijoitusrahasto<br>OP-Private Tavoitetuotto –erikoissijoitusrahasto<br>OP-Yrityslaina Amerikka –sijoitusrahasto                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Rahasto sopii sijoittajalle, joka tavoittelee arvonnousua ja on valmis ottamaan jonkin<br>verran riskiä. Sijoittajan tulee hyväksyä, että arvonneilahtelut kuuluvat rahaston luon-<br>teeseen ja sijoittajan tulee olla valmis arvonneilahteluihin sijoituksen arvossa. Arvonnei-<br>lahteluiden seurauksena sijoituksen pääoma voi laskea.                                                                                                                                                |
| 5                         | OP-Eurooppa Osinkoyhtiöt –sijoitusrahasto<br>OP-Ilmasto –sijoitusrahasto –sijoitusrahasto<br>OP-Kehittyvä Aasia –sijoitusrahasto<br>OP-Maailma –sijoitusrahasto –sijoitusrahasto<br>OP-Maailma Indeks –sijoitusrahasto<br>OP-Private Osakestrategia –erikoissijoitusrahasto<br>OP-Private Strategia 75 –erikoissijoitusrahasto<br>OP-Puhdas Vesi –sijoitusrahasto<br>OP-Rohkea –sijoitusrahasto<br>OP-Suomi Mikroyhtiöt –erikoissijoitusrahasto<br>OP-Suomi Pienyhtiöt –sijoitusrahasto<br>OP-Taktinen Salkku –sijoitusrahasto<br>OP-Vähähiilinen Maailma –sijoitusrahasto                                                                                                                                                                                                                           | Rahasto sopii sijoittajalle, joka tavoittelee pitkällä aikavälillä verrattain hyvää tuottoa ja<br>on valmis ottamaan melko paljon riskiä. Sijoittajan tulee hyväksyä, että arvonneilahte-<br>lut kuuluvat rahaston luonteeseen ja sijoittajan tulee olla valmis kohtalaisen suuriin-<br>kin arvonneilahteluihin sijoituksen arvossa. Arvonneilahteluiden seurauksena sijoituksen<br>pääoma voi laskea, eikä tähän rahastoon sen vuoksi suositella lyhytaikaisia sijoituksia.               |
| 6                         | OP-Aasia Indeks –sijoitusrahasto<br>OP-Amerikka –sijoitusrahasto<br>OP-Amerikka Arvo –sijoitusrahasto<br>OP-Amerikka Indeks –sijoitusrahasto<br>OP-Amerikka Kasvu –sijoitusrahasto<br>OP-Amerikka Pienyhtiöt –sijoitusrahasto<br>OP-Eurooppa Indeks –sijoitusrahasto<br>OP-Eurooppa Nousevat Tähdet –sijoitusrahasto<br>OP-Eurooppa Plus –erikoissijoitusrahasto<br>OP-Intia –sijoitusrahasto<br>OP-Japani –sijoitusrahasto<br>OP-Japanin Tähdet –sijoitusrahasto<br>OP-Kehittyvät Osakemarkkinat –sijoitusrahasto<br>OP-Kiina –sijoitusrahasto<br>OP-Kiinteistö –sijoitusrahasto<br>OP-Latinalainen Amerikka –sijoitusrahasto<br>OP-Pohjoismaat Indeks –sijoitusrahasto<br>OP-Suomi –sijoitusrahasto<br>OP-Suomi Indeks –sijoitusrahasto<br>OP-Vaurastuva Keski- ja Etelä-Amerikka –sijoitusrahasto | Rahasto sopii sijoittajalle, joka tavoittelee pitkällä aikavälillä hyvää tuottoa ja on valmis<br>ottamaan huomattavan paljon riskiä. Sijoittajan tulee hyväksyä, että arvonneilahte-<br>lut kuuluvat rahaston luonteeseen ja sijoittajan tulee olla valmis kohtalaisen suuriin-<br>kin arvonneilahteluihin sijoituksen arvossa. Arvonneilahteluiden seurauksena sijoituksen<br>pääoma voi laskea huomattavasti, eikä tähän rahastoon sen vuoksi suositella lyhytaikai-<br>sia sijoituksia. |
| 7                         | OP-Venäjä –sijoitusrahasto                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Rahasto sopii sijoittajalle, joka tavoittelee pitkällä aikavälillä korkeaa tuottoa ja on valmis<br>ottamaan paljon riskiä. Sijoittajan tulee hyväksyä, että arvonneilahtelut kuuluvat rahas-<br>ton luonteeseen ja sijoittajan tulee olla valmis suurinkin arvonneilahteluihin sijoituksen<br>arvossa. Arvonneilahteluiden seurauksena sijoituksen pääoma voi laskea huomattavasti,<br>eikä tähän rahastoon sen vuoksi suositella lyhytaikaisia sijoituksia.                               |

## 18.7 Maksetut tuotto-osuudet

Vuosi 2018

| Rahaston nimi                                      | Tavoite (rahasto-osuuden arvosta, %) | Jaettu tuotto-osuus per rahasto-osuus (€) |
|----------------------------------------------------|--------------------------------------|-------------------------------------------|
| OP-Aasia Indeks -sijoitusrahasto                   | 3                                    | 4,20 / 4,30*                              |
| OP-Afrikka -sijoitusrahasto                        | Ei B-osuutta                         | x                                         |
| OP-Amerikka -sijoitusrahasto                       | 3                                    | 2,90                                      |
| OP-Amerikka Arvo -sijoitusrahasto                  | 3                                    | 3,77                                      |
| OP-Amerikka Indeks -sijoitusrahasto                | 3                                    | 3,01 / 3,08*                              |
| OP-Amerikka Kasvu -sijoitusrahasto                 | 3                                    | 4,34                                      |
| OP-Amerikka Pienyhtiöt -sijoitusrahasto            | 3                                    | 3,68                                      |
| OP-Dollari -sijoitusrahasto                        | 2                                    | 2,01                                      |
| OP-EMD Hard Currency Corporate IG -sijoitusrahasto | 3                                    | 2,78                                      |
| OP-EMD Hard Currency Sovereign -sijoitusrahasto    | 3                                    | 3,75                                      |
| OP-EMD Local Currency -erikoissijoitusrahasto      | 3                                    | 3,02                                      |
| OP-Euro -sijoitusrahasto                           | 2                                    | 0,31                                      |
| OP-Eurooppa Indeks -sijoitusrahasto                | 3                                    | 2,01 / 2,06*                              |
| OP-Eurooppa Nousevat Tähdet -sijoitusrahasto       | 3                                    | 2,47                                      |
| OP-Eurooppa Osinkoyhtiöt -sijoitusrahasto          | 3                                    | 3,00                                      |
| OP-Eurooppa Plus -erikoissijoitusrahasto           | 3                                    | 2,58                                      |
| OP-High Yield -sijoitusrahasto                     | 3                                    | 3,84                                      |
| OP-High Yield Amerikka -sijoitusrahasto            | 3                                    | 2,84                                      |
| OP-Ilmasto -sijoitusrahasto                        | 3                                    | 0,58                                      |
| OP-Intia -sijoitusrahasto                          | 3                                    | 6,97                                      |
| OP-Japani -sijoitusrahasto                         | 3                                    | 2,66                                      |
| OP-Japanin Tähdet -sijoitusrahasto                 | 3                                    | 3,11                                      |
| OP-Kehittyvä Aasia -sijoitusrahasto                | Ei B-osuutta                         | x                                         |
| OP-Kehittyvät Osakemarkkinat -sijoitusrahasto      | 3                                    | 2,94                                      |
| OP-Kestävä Maailma -sijoitusrahasto                | 3                                    | 2,96                                      |
| OP-Kiina -sijoitusrahasto                          | 3                                    | 5,20                                      |
| OP-Kiinteistö -sijoitusrahasto                     | 3                                    | 3,77                                      |
| OP-Korkosalkku -sijoitusrahasto                    | 3                                    | 0,66                                      |
| OP-Korkotuotto -sijoitusrahasto                    | 2                                    | 1,88 / 1,88*                              |
| OP-Latinalainen Amerikka -sijoitusrahasto          | 3                                    | 2,66                                      |
| OP-Maailma -sijoitusrahasto                        | 3                                    | 0,63 / 0,69*                              |
| OP-Maailma Indeks -sijoitusrahasto                 | 3                                    | 2,85 / 2,86*                              |
| OP-Maltillinen -sijoitusrahasto                    | 3                                    | 3,00                                      |
| OP-Metsänomistaja -erikoissijoitusrahasto          | 100% voitosta                        | 2,60                                      |
| OP-Obligaatio Prima -sijoitusrahasto               | 3                                    | 3,45                                      |
| OP-Obligaatio Tuotto -sijoitusrahasto              | 3                                    | 3,04                                      |
| OP-Palvelukiinteistöt -erikoissijoitusrahasto      | 100% voitosta                        | 0,43                                      |
| OP-Pohjoismaat Indeks -sijoitusrahasto             | 3                                    | 4,62 / 4,72*                              |
| OP-Private Osakestrategia -erikoissijoitusrahasto  | 3                                    | 4,33                                      |
| OP-Private Strategia 25 -erikoissijoitusrahasto    | 3                                    | 3,65*                                     |
| OP-Private Strategia 50 -erikoissijoitusrahasto    | 3                                    | 4,13*                                     |
| OP-Private Strategia 75 -erikoissijoitusrahasto    | 3                                    | 4,76*                                     |
| OP-Private Tavoitetuotto -sijoitusrahasto          | Ei B-osuutta                         | x                                         |
| OP-Private Tavoitetuotto Plus -sijoitusrahasto     | Ei B-osuutta                         | x                                         |
| OP-Puhdas Vesi -sijoitusrahasto                    | 3                                    | 3,79                                      |
| OP-Reaalikorko -sijoitusrahasto                    | 3                                    | 2,69                                      |
| OP-Rohkea -sijoitusrahasto                         | 3                                    | 1,52                                      |

| Rahaston nimi                                | Tavoite (rahasto-osuuden arvosta, %) | Jaettu tuotto-osuus per rahasto-osuus (€) |
|----------------------------------------------|--------------------------------------|-------------------------------------------|
| OP-Suomi -sijoitusrahasto                    | 3                                    | 3,63                                      |
| OP-Suomi Indeksi -sijoitusrahasto            | 3                                    | 2,59                                      |
| OP-Suomi Mikroyhtiöt -erikoissijoitusrahasto | 3                                    | 2,52                                      |
| OP-Suomi Pienyhtiöt -sijoitusrahasto         | 3                                    | 6,13                                      |
| OP-Taktinen Salkku -sijoitusrahasto          | 3                                    | 3,39                                      |
| OP-Varovainen -sijoitusrahasto               | 3                                    | 2,83                                      |
| OP-Vaurastuva Keskiluokka -sijoitusrahasto   | 3                                    | 3,38                                      |
| OP-Venäjä -sijoitusrahasto                   | 3                                    | 4,07                                      |
| OP-Vuokratuotto -erikoissijoitusrahasto      | 100% voitosta                        | 3,50                                      |
| OP-Vähähiilinen Maailma -sijoitusrahasto     | 3                                    | 2,90                                      |
| OP-Yrityslaina -sijoitusrahasto              | 3                                    | 3,60                                      |
| OP-Yrityslaina Amerikka -sijoitusrahasto     | 3                                    | 2,96                                      |
| R2 Crystal -erikoissijoitusrahasto           | Ei B-osuutta                         | x                                         |
|                                              |                                      |                                           |
| *) II B-osuus                                |                                      |                                           |

## 18.8 OP-rahastojen kokonaisriskin seuranta

| Rahaston nimi                                      | Kokonaisriskin menetelmät | Viiteindeksin nimi                                                                                 | Tavoiteltu vivutusaste |
|----------------------------------------------------|---------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|
| OP-Aasia Indeks -sijoitusrahasto                   | Suhteellinen              | MSCI Pacific Total Return Index (Net dividends)                                                    | 75/100/105             |
| OP-Afrikka -sijoitusrahasto                        | Suhteellinen              | -                                                                                                  | 75/100/110             |
| OP-Amerikka -sijoitusrahasto                       | Suhteellinen              | MSCI USA Net Return                                                                                | 75/100/105             |
| OP-Amerikka Arvo -sijoitusrahasto                  | Suhteellinen              | Russell 1000 Value Net                                                                             | 75/100/105             |
| OP-Amerikka Indeks -sijoitusrahasto                | Suhteellinen              | MSCI North America Total Return Index (Net dividends)                                              | 75/100/105             |
| OP-Amerikka Kasvu -sijoitusrahasto                 | Suhteellinen              | Russell 1000 Growth TR Net                                                                         | 75/100/105             |
| OP-Amerikka Pienyhtiöt -sijoitusrahasto            | Suhteellinen              | Russell 2000 TR Index                                                                              | 75/100/105             |
| OP-Dollari -sijoitusrahasto                        | Suhteellinen              | -                                                                                                  | 100                    |
| OP-EMD Hard Currency Corporate IG -sijoitusrahasto | Suhteellinen              | JPMorgan CEMBI Broad Diversified - IG                                                              | 100                    |
| OP-EMD Hard Currency Sovereign -sijoitusrahasto    | Suhteellinen              | JP Morgan EMBI Global                                                                              | 100                    |
| OP-EMD Local Currency -erikoissijoitusrahasto      | Suhteellinen              | JPM GBI-EM Global                                                                                  | 100                    |
| OP-Euro -sijoitusrahasto                           | Absoluuttinen             | 3kk Euribor                                                                                        | 100                    |
| OP-Eurooppa Indeks -sijoitusrahasto                | Suhteellinen              | MSCI Daily Net TR Europe                                                                           | 75/100/105             |
| OP-Eurooppa Nousevat Tähdet -sijoitusrahasto       | Suhteellinen              | MSCI Europe SMID Cap                                                                               | 75/100/105             |
| OP-Eurooppa Osinkoyhtiöt -sijoitusrahasto          | Suhteellinen              | -                                                                                                  | 75/100/105             |
| OP-Eurooppa Plus -sijoitusrahasto                  | Suhteellinen              | MSCI Europe Total Return Net                                                                       | 70/100/130             |
| OP-High Yield -sijoitusrahasto                     | Suhteellinen              | Barclays Pan European High Yield Index ex Financials (3% constrained, Euro hedged)                 | 100                    |
| OP-High Yield Amerikka -sijoitusrahasto            | Suhteellinen              | Barclays US High Yield- U.S. Corporate High Yield Index (EUR-Hedged)                               | 100                    |
| OP-Ilmasto -sijoitusrahasto                        | Suhteellinen              | -                                                                                                  | 75/100/105             |
| OP-Intia -sijoitusrahasto                          | Suhteellinen              | MSCI India 10/40 Total Return Net                                                                  | 75/100/105             |
| OP-Japani -sijoitusrahasto                         | Suhteellinen              | Topix TR                                                                                           | 75/100/105             |
| OP-Japanin Tähdet -sijoitusrahasto                 | Suhteellinen              | Topix TR                                                                                           | 75/100/105             |
| OP-Kehittyvä Aasia -sijoitusrahasto                | Suhteellinen              | MSCI Emerging Markets Asia (ex Korea, ex Taiwan, limiting India and China 25% in total) Net in EUR | 0/100/110              |
| OP-Kehittyvät Osakemarkkinat -sijoitusrahasto      | Suhteellinen              | MSCI Emerging Markets Total                                                                        | 75/100/105             |
| OP-Kestävä Maailma -sijoitusrahasto                | Suhteellinen              | -                                                                                                  | 100                    |
| OP-Kiina -sijoitusrahasto                          | Suhteellinen              | MSCI China 10/40                                                                                   | 75/100/105             |
| OP-Kiinteistö -sijoitusrahasto                     | Suhteellinen              | GPR General QuotedEurope TOP 75 (8% constituent-capped) Index                                      | 75/100/105             |
| OP-Korkosalkku -sijoitusrahasto                    | Absoluuttinen             | -                                                                                                  | 100                    |
| OP-Korkotuotto -sijoitusrahasto                    | Absoluuttinen             | 3kk Euribor                                                                                        | 100                    |
| OP-Latinalainen Amerikka -sijoitusrahasto          | Suhteellinen              | MSCI EM Latin America 10/40 Net TR index USD                                                       | 75/100/105             |
| OP-Maailma Indeks -sijoitusrahasto                 | Suhteellinen              | MSCI World                                                                                         | 75/100/105             |
| OP-Maailma -sijoitusrahasto                        | Suhteellinen              | MSCI World EUR                                                                                     | 75/100/105             |
| OP-Maltillinen -sijoitusrahasto                    | Suhteellinen              | -                                                                                                  | 100                    |
| OP-Metsänomistaja -erikoissijoitusrahasto          | Absoluuttinen             | -                                                                                                  | 100/100/150            |
| OP-Obligaatio Prima -sijoitusrahasto               | Suhteellinen              | -                                                                                                  | 100                    |
| OP-Obligaatio Tuotto -sijoitusrahasto              | Suhteellinen              | Barclays EuroAgg Treasury Total Return Index Value Unhedged EUR                                    | 100                    |
| OP-Palvelukiinteistöt -erikoissijoitusrahasto      | Absoluuttinen             | -                                                                                                  | 100/100/150            |
| OP-Pohjoismaat Indeks -sijoitusrahasto             | Suhteellinen              | MSCI Nordic Countries Total Return Index (Net dividends)                                           | 75/100/105             |

| Rahaston nimi                                     | Kokonaisriskin menetelmät | Viiteindeksin nimi                              | Tavoiteltu vivutusaste |
|---------------------------------------------------|---------------------------|-------------------------------------------------|------------------------|
| OP-Private Korkostrategia -erikoissijoitusrahasto | Suhteellinen              | -                                               | 100                    |
| OP-Private Osakestrategia -sijoitusrahasto        | Suhteellinen              | -                                               | 80/100/105             |
| OP-Private Strategia 25 -sijoitusrahasto          | Suhteellinen              | -                                               | 100                    |
| OP-Private Strategia 50 -sijoitusrahasto          | Suhteellinen              | -                                               | 100                    |
| OP-Private Strategia 75 -sijoitusrahasto          | Suhteellinen              | -                                               | 100                    |
| OP-Private Tavoitetuotto -sijoitusrahasto         | Absoluuttinen             | -                                               | 100/100/160            |
| OP-Private Tavoitetuotto Plus -sijoitusrahasto    | Absoluuttinen             | -                                               | 100/130/160            |
| OP-Puhdas Vesi -sijoitusrahasto                   | Suhteellinen              | S&P Gb Water USD NTR                            | 75/100/105             |
| OP-Reaalikorko -sijoitusrahasto                   | Suhteellinen              | -                                               | 100                    |
| OP-Rohkea -sijoitusrahasto                        | Suhteellinen              | -                                               | 100                    |
| OP-Suomi -sijoitusrahasto                         | Suhteellinen              | OMX Helsinki Benchmark CAP                      | 75/100/105             |
| OP-Suomi Indeksi -sijoitusrahasto                 | Suhteellinen              | Nasdaq OMX Helsinki Benchmark Cap               | 75/100/105             |
| OP-Suomi Mikroyhtiöt -erikoissijoitusrahasto      | Suhteellinen              | OMX Helsinki Small Cap Total Return Index (EUR) | 75/100/105             |
| OP-Suomi Pieniyhtiöt -sijoitusrahasto             | Suhteellinen              | Carnegie Small CXS Return Finland (EUR)         | 75/100/105             |
| OP-Taktinen Salkku -sijoitusrahasto               | Suhteellinen              | -                                               | 100                    |
| OP-Varovainen -sijoitusrahasto                    | Suhteellinen              | -                                               | 100                    |
| OP-Vaurastuva Keskiluokka -sijoitusrahasto        | Suhteellinen              | -                                               | 75/100/105             |
| OP-Venäjä -sijoitusrahasto                        | Suhteellinen              | MSCI Russia 10-40 TR Net                        | 75/100/105             |
| OP-Vuokratuotto -erikoissijoitusrahasto           | Absoluuttinen             | -                                               | 100/115/150            |
| OP-Vähähiilinen Maailma -sijoitusrahasto          | Suhteellinen              | -                                               | 75/100/105             |
| OP-Yrityslaina -sijoitusrahasto                   | Suhteellinen              | Barclays Euro Aggregate Corporate               | 100                    |
| OP-Yrityslaina Amerikka -sijoitusrahasto          | Suhteellinen              | Barclays U.S. Corporate Investment Grade Index  | 100                    |
| R2 Crystal -erikoissijoitusrahasto                | Absoluuttinen             | -                                               | 100                    |